

บทที่ ๓

กำเนิดและพัฒนากองการสนทนารวมกับพระ (MONK CHAT) เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๓.๑ บริบทความเป็นมาของเมืองเชียงใหม่

เชียงใหม่ : ราชธานีแห่งอาณาจักรล้านนาในอดีต

เชียงใหม่ในอดีตเคยเป็นราชธานีแห่งอาณาจักรล้านนา ที่มีความรุ่งเรืองทางอารยธรรม และมีความโดดเด่นในด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นอย่างมาก เมืองนี้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน เริ่มขึ้นเมื่อพญามังรายผู้เป็นกษัตริย์แห่งวงศ์ลวจักราช ได้ขึ้นครองเมืองหริภุญไชย นครเงินยาง เมื่อปี พ.ศ. ๑๘๐๔^๑ จากนั้นได้ทรงรวบรวมหัวเมืองน้อยใหญ่ในลุ่มแม่น้ำกกเข้าเป็นแคว้นโยนกได้สำเร็จ จึงสร้างเมืองเชียงรายขึ้นเป็นราชธานี แล้วทรงผูกไมตรีเป็นพันธมิตรกับพญางำเมืองแห่งแคว้นพะเยา ในราวปี พ.ศ. ๑๘๒๔^๒ จึงได้ยกกองทัพไปตีเมืองหริภุญไชย ซึ่งเป็นเมืองชุมทางการค้าที่สำคัญและเป็นศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคแถบนี้ได้สำเร็จ

ต่อมาปี พ.ศ. ๑๘๒๙^๓ พญามังรายได้ย้ายราชธานีจากเมืองหริภุญไชยมาตั้งที่เวียงกุมกาม ซึ่งเป็นเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ ในเวลาต่อมาพระองค์ดำริที่จะสร้างราชธานีแห่งใหม่ในชัยภูมิที่ราบเชิงเขา (ดอยสุเทพ) เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและชัยภูมิสำคัญของเมือง ไปสู่ด้านตะวันออกที่มีสายน้ำปิงเป็นทางสัญจร ในตำนานเล่าถึงลักษณะอันเป็นมงคล ๗ อย่าง ที่พญามังรายเห็นว่าเป็นชัยมงคลของบริเวณนี้ และในการวางแผนผังเมืองพระองค์ได้เชิญพระสหาย คือ พญางำเมืองเจ้าเมืองพะเยา และพ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัย มาร่วมปรึกษาวางผังตั้งเมือง ลักษณะทางกายภาพของเชียงใหม่จะตั้งอยู่บนที่ลาดระหว่างภูเขาทางด้านตะวันตก และแม่น้ำทางตะวันออก มีกำแพงเมืองชั้นใน และคูน้ำล้อมรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีห้วยแก้วที่รับน้ำจากดอยสุเทพ และห้วยผาลาดที่ชักน้ำจากเขาเข้าสู่เมือง

^๑ สุรพล ดำริห์กุล, แผ่นดินล้านนา, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ, ๒๕๓๙), หน้า ๒๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

พญามังรายจึงโปรดให้เริ่มสร้างราชธานีจนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๑๘๓๙^๔ ขนานนามราชธานีแห่งนี้ว่า นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ หรือ นครเชียงใหม่^๕

พญามังรายได้พัฒนาเมืองเชียงใหม่และก่อสร้างวัดวาอารามมากมาย ได้มีการตรากฎหมายที่เรียกว่า “มังรายศาสตร์” รวมถึงการรับพุทธศาสนานิกายลัทธิวาทนิกจากทริภุญไชยและพม่าเข้ามาเผยแผ่ในอาณาจักรล้านนา ซึ่งทำให้พระสงฆ์ในล้านนาสนใจศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ต่อมาในสมัยพญาเกือนา ได้มีการนำเอาพระพุทธศาสนาแบบลัทธิวาทนิก นิกายรามัญ จากสุโขทัยมาสู่ล้านนาโดยพระสุมนเถระ เมื่อถึงสมัยพญาติโลกราชกษัตริย์องค์ที่ ๙ อาณาจักรล้านนาได้ขยายออกไปอีกอย่างกว้างขวาง ซึ่งสมัยของพญาติโลกราชนี้เองที่ได้มีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่แปดของโลกที่วัดโพธารามมหาวิหารหรือวัดเจ็ดยอด ใน พ.ศ. ๒๐๒๐^๖

อาณาจักรล้านนาเริ่มเสื่อมลงในปลายสมัยพญาเมืองแก้ว เนื่องจากทำสงครามกับเชียงใหม่ พ่ายแพ้เสียชีวิตไพร่พลเป็นอันมาก ประกอบกับเกิดอุทกภัย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของอาณาจักร ทำให้หัวเมืองภายใต้การปกครองเริ่มตีตัวออกห่าง ต่อมาในสมัยพระเมกุสิทวิธวงศ์ ราวปีพ.ศ. ๒๑๐๑^๗ พระเจ้ากรุงหงสาวดีบิณนอง (บุเรงนอง) กษัตริย์พม่าได้ยกกองทัพมาตีเมืองเชียงใหม่และได้เข้ายึดครองล้านนา เชียงใหม่จึงตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าเป็นเวลายาวนานถึง ๒๑๖ ปี

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๑๗^๘ พระยาจำบ้านและพระยาภาวโณ ได้ร่วมมือกันต่อต้านพม่า และอัญเชิญสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี ยกทัพมาขับไล่พม่า ทำให้ทัพพม่าแตกพ่ายไป ต่อมาในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงแต่งตั้งพระเจ้านครเชียงใหม่ขึ้นครองเมืองในฐานะเมืองประเทศราช พระเจ้านครเชียงใหม่ได้ฟื้นฟูเชียงใหม่จนมีอาณาเขตกว้างขวาง การค้าขายรุ่งเรือง ขณะเดียวกันก็จัดส่งบรรณาการ ส่วย สิ่งของและอื่นๆ ให้แก่กรุงรัตนโกสินทร์

จนกระทั่งมาถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่ออิทธิพลตะวันตกแผ่เข้ามาในราชอาณาจักรสยาม จึงมีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๒^๙ ดินแดนล้านนาได้รับการปฏิรูปการปกครองเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล นับเป็นการยกเลิกสถานะหัวเมืองประเทศราชล้านนา แล้วจึงผนวกดินแดนล้านนามาเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยาม

^๔ พระรัตนปัญญาเถระ, **ชินกาลมาลีปกรณ์**, (กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, ๒๕๐๑), หน้า ๙๔.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๔.

^๖ สรัสวดี อ๋องสกุล, **ประวัติศาสตร์ล้านนา**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, ๒๕๕๗), หน้า ๑๖๒.

^๗ อาคม กาญจนประโชติ, **นครเชียงใหม่ : ประวัติศาสตร์ การพัฒนาการศึกษา และสังคมเมืองเชียงใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (เชียงใหม่ : บริษัท เชียงใหม่ ดอควิเมนทารี ดีไซน์, ๒๕๕๕), หน้า ๓๘.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐-๔๒.

^๙ สรุพล ดำริห์กุล, **แผ่นดินล้านนา**, หน้า ๖๑-๖๒.

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕^{๑๐} เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในราชอาณาจักรสยาม โดยเปลี่ยนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำให้มณฑลเทศาภิบาลถูกยกเลิก เชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย

ภาพที่ ๓.๑ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ตั้งอยู่บริเวณกลางเมืองเชียงใหม่

เชียงใหม่ : พระพุทธศาสนา ความเชื่อ ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม

เมื่อพญามังรายได้สถาปนาเชียงใหม่เป็นราชธานีแห่งอาณาจักรล้านนาแล้ว ในเวลาต่อมา ล้านนาได้รับเอาพระพุทธศาสนาจากทหิรัญไชย พุกาม หงสาวดี และอังวะ มาผสมผสานกับความเชื่อถือผี การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์แบบดั้งเดิม ตลอดจนพระพุทธศาสนานิกายมหายานและคติความเชื่อพราหมณ์ มาเป็นพระพุทธศาสนาแบบดั้งเดิมของล้านนาที่สืบทอดมาอีกเป็นระยะเวลายาวนาน ในสมัยนั้นพญามังรายได้ก่อสร้างวัดวาอารามและสร้างพระพุทธรูปเป็นจำนวนมากในเมืองเชียงใหม่^{๑๑}

จนถึงสมัยพญากือนา มีการนำเอาพระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ สายนิกายรามัญ จากสุโขทัยสู่ล้านนา โดยพระสุมนเถระจากสุโขทัย ต่อมาใน พ.ศ.๑๙๑๔^{๑๒} ได้สร้างวัดสวนดอก เพื่อเป็นที่จำพรรษาของพระสุมนเถระ จากการสนับสนุนนิกายใหม่นี้เอง ทำให้พระนิกายเดิมอันนับถือสืบเนื่อง

^{๑๐} สรัสวดี อ๋องสกุล, ประวัติศาสตร์ล้านนา, หน้า ๕๕๖.

^{๑๑} รัตนพร เศรษฐกุล, ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจวัฒนธรรมแอ่งเชียงใหม่ลำพูน, (เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์ซิลค์เวอร์ม, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗๑-๑๗๒.

^{๑๒} พระรัตนปัญญาเถระ, ชินกาลมาลีปกรณ์, หน้า ๑๐๕.

มาตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวีได้บวชใหม่ถึง ๘,๔๐๐ รูป^{๑๓} ส่งผลให้เชียงใหม่กลายเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ มีพระสงฆ์จากเมืองต่างๆ ในล้านนา เชียงตุง และสิบสองปันนา เดินทางมาศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย^{๑๔}

ในสมัยพญาสามฝั่งแกน ได้มีพระสงฆ์ล้านนาเดินทางไปศึกษาพระพุทธศาสนาที่ศรีลังกา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้นิมนต์พระสงฆ์จากศรีลังกามา ๒ รูป คือ พระมหาวีกรมพาหุ และพระมหาอุตตมปัญญา เพื่อมาทำการอุปสมบทให้กุลบุตรชาวเชียงใหม่ โดยตั้งสำนักที่วัดป่าแดง และตั้งคณะสงฆ์สี่หลั่นขึ้นมาอีกคณะหนึ่ง จึงทำให้คณะสงฆ์ในสมัยนี้แตกเป็น ๓ คณะ คือ คณะพื้นเมืองเดิม คณะสวนดอก (นิกายรามัญ) คณะป่าแดง (นิกายสีหล)

ต่อมาในรัชสมัยพญาติโลกราช พระองค์ทรงเลื่อมใสและทำนุบำรุงพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนคณะสงฆ์นิกายสีหล โดยพระองค์ทรงอาราธนาพระมหาเมธังกร พระภิกษุนิกายสีหลจากเมืองลำพูนมาจำพรรษาที่วัดราชมณเฑียร และทรงสถาปนาให้พระมหาเมธังกรเป็นพระมหาสวามี และพระองค์ออกผนวชชั่วคราว ณ วัดป่าแดงมหาวิหารอีกด้วย การสนับสนุนคณะสงฆ์นิกายสีหลทำให้พุทธศาสนาลังกาวงศ์ใหม่เจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เป็นที่เลื่อมใสของผู้คน และมีพระภิกษুবวชใหม่ในนิกายสีหลเพิ่มมากขึ้น นิกายสีหลเน้นการศึกษาภาษาบาลีและการปฏิบัติตามพระวินัยที่ถูกต้อง ทำให้การศึกษาเล่าเรียนด้านปริยัติธรรมก้าวหน้าอย่างสูง และจากความขัดแย้งระหว่างนิกายสีหลและนิกายรามัญ คณะสงฆ์นิกายรามัญก็พยายามศึกษาปริยัติธรรมเช่นเดียวกัน ส่วนพระเจ้าติโลกราชก็ทรงส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียนทางด้านปริยัติธรรม ทรงยกย่องพระภิกษุที่มีความรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก พระภิกษุในสมัยพระเจ้าติโลกราชมีความเชี่ยวชาญในภาษาบาลีและ และพระไตรปิฎก และศึกษาปริยัติธรรมอย่างละเอียดลึกซึ้ง จึงเกิดการสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้นในปี พ.ศ. ๒๐๒๐^{๑๕} ที่วัดมหาโพธาราม ใช้เวลาหนึ่งปีก็สำเร็จ นับเป็นการสังคายนาครั้งที่ ๘ ของโลก พญาติโลกราชทรงสร้างวัดหลายวัด เช่น วัดมหาโพธาราม (วัดเจ็ดยอด) วัดราชมณเฑียร วัดป่าตาล วัดป่าแดงมหาวิหาร เป็นต้น ทรงสร้างต่อเติมเจดีย์หลวง และทรงอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเมืองเขลางค์นครมาประดิษฐานไว้ที่วัดเจดีย์หลวง

พระไตรปิฎกฉบับที่ชำระในสมัยพญาติโลกราช ถือเป็นหลักปฏิบัติของพระสงฆ์นิกายต่างๆ ในล้านนาสืบต่อกันมา จนกระทั่งในสมัยพญาแก้ว พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองทั้งการก่อสร้างถาวรวัตถุและภูมิปัญญา พระองค์สนับสนุนนิกายสีหลโดยแต่งตั้งพระนิกายสีหลเป็นสังฆราชา

^{๑๓} **ตำนานมูลศาสนา ฉบับวัดป่าแดง**, (เชียงใหม่ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๙), อัดสำเนา, หน้า ๙-๑๐.

^{๑๔} รัตนพร เศรษฐกุล, **ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจวัฒนธรรมแอ่งเชียงใหม่ลำพูน**, หน้า ๑๗๒.

^{๑๕} สรัสวดี อ๋องสกุล, **ประวัติศาสตร์ล้านนา**, หน้า ๑๖๒.

และทรงอุปสมบทนาคหลวงในนิายสีล พระภิกษุในสมัยพญาเมืองแก้วได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาภาษาบาลีและพระไตรปิฎกเช่นเดียวกับสมัยพระเจ้าติโลกราช มีพระภิกษุล้านนาจำนวนมากแต่งวรรณกรรมพุทธศาสนาขึ้นสำคัญ^{๑๖} เช่น พระโพธิรังสี แต่งจามเทวีวงศ์ (ประวัติพระนางจามเทวี) และสิทธิคนิทาน (ประวัติพระพุทธรูปสิริหัง) พระรัตนปัญญาเถระ แต่งชินกาลมาลีปกรณ์ (ประวัติพระพุทธศาสนา) เป็นภาษาบาลี งานเขียนชิ้นนี้มีคุณค่าต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ล้านนาอย่างยิ่ง พระสิริมังคลาจารย์ แต่งวรรณกรรมหลายเรื่องเช่น เวสสันดรทีปนี(หนังสืออธิบายคัมภีร์เวสสันดรชาดก) จักรวาลทีปนี(หนังสือว่าด้วยจักรวาลและสิ่งต่างๆที่อยู่ในจักรวาล) สังขยาปกาสะกุกกา(หนังสือคู่มืออธิบายคัมภีร์สังขยาปกาสะก) และมังคลัตถทีปนี(หนังสืออธิบายความในมงคลสูตร) เป็นต้น

จากความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในเชียงใหม่ ที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีอิทธิพลต่อความเชื่อ ประเพณี และศิลปวัฒนธรรมของผู้คนในท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากในรอบปีของชาวเชียงใหม่จะมีการจัดงานประเพณี ๑๒ เดือน เช่น งานประเพณียี่เป็งลอยกระทง ประเพณีปีใหม่ (สงกรานต์) ประเพณีตักบาตรดอกไม้อุปมาเสนาอินทิล ประเพณีทานก่วยสลากภัต ประเพณีใส่บาตรเพ็งพุทธและประเพณีการนับถือผี เป็นต้น ประเพณีเหล่านี้เป็นการผสมผสานระหว่างความเชื่อพุทธและผีที่มีในสังคมล้านนากับวัฏจักรแห่งการดำรงชีวิตในรอบปี อาจกล่าวได้ว่าความเชื่อทางพระพุทธศาสนาเป็นความเชื่อในระดับราชสำนักที่ส่งลงมายังกลุ่มผู้ถูกปกครอง ที่ได้ผานให้ผู้คนซึ่งหลากหลายนั้นมีความศรัทธาในสิ่งเดียว ในขณะที่ความเชื่อในเรื่องผีเป็นความเชื่อท้องถิ่นที่มีมาแต่ดั้งเดิม ราชสำนักหรือผู้ปกครองได้รับด้วยเช่น พิธีบูชาเสนาอินทิล^{๑๗} ที่ในตำนานว่าเป็นเสนาหลักเมืองศักดิ์สิทธิ์ที่พระอินทร์ประทานให้แก่ชาวลัวะ โดยให้กุ่มภณห์ (ยักษ์) ๒ ตน เป็นผู้นำเสนาลงมาและดูแลรักษาเสนา เป็นพิธีหนึ่งในประเพณี ๑๒ เดือนของล้านนา ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีพิธีนี้อยู่ นอกจากนี้ พิธีกรรมบางอย่างที่เกี่ยวกับการนับถือผีของชาวล้านนาคือ การเลี้ยงผีปู่และย่าแสะ จะประกอบพิธีทุกปีในช่วงปลายเดือน ๘ ต่อเดือน ๙ เหนือ (หรือเดือนพฤษภาคม มิถุนายน ของภาคกลาง) หรือในบางชุมชนมีหอกกลางบ้านซึ่งเป็นหอผีประจำหมู่บ้านและเป็นสถานที่คนในหมู่บ้านมาประกอบพิธีเลี้ยงผีหรือเข้าทรงร่วมกัน เป็นต้น

ในส่วนของศิลปะและวัฒนธรรมของดินแดนแห่งลุ่มน้ำปิงตอนบนที่เรียกว่า ศิลปะล้านนา ที่เป็นการผสมผสานรูปแบบของศิลปะแบบทวารวดี ศิลปะเขมร ศิลปะแบบสุโขทัย รวมไปถึงการได้แนวคิดและรูปแบบจากศิลปะภายนอกทั้งจากจีน อินเดีย พม่า มอญ โดยส่วนใหญ่แล้วจะปรากฏให้เห็นตามโบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือวัดวาอารามที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๑.

^{๑๗} อภิวันท์ อดุลย์พิเชษฐ์, **น้ำทิพย์ ๓ เมืองล้านนา**, (กรุงเทพมหานคร : เมืองโบราณ, ๒๕๕๐), หน้า ๔๖.

ศิลปะล้านนาที่โดดเด่นและเป็นที่รู้จักกันดีคือ พระพุทธรูป ที่เรียกว่า ตระกูลพระสิงห์ หรือ แบบเชียงแสน อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๙ - ๒๑ มีพุทธลักษณะคือปางมารวิชัย พระวรกาย อวบอ้วน พระอุระนูน พระหนุ (คาง) เป็นปม พระเจดีย์แบบล้านนา ซึ่งพัฒนาจากศิลปะอื่นจนมี รูปลักษณะเป็นแบบเฉพาะ แบ่งใหญ่เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ คือ เจดีย์ทรงกลมระฆัง เช่น เจดีย์พระธาตุ ลำปางหลวง เจดีย์วัดพระธาตุหริภุญไชย และเจดีย์ทรงปราสาท คือ เจดีย์ที่มีเรือนธาตุสี่เหลี่ยม มีซุ้ม จระนำประดิษฐานพระพุทธรูป^{๑๘}

เชียงใหม่ : ศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

จากประวัติศาสตร์อันยาวนานเป็นเวลา ๗๐๐ กว่าปีของเมืองเชียงใหม่ ด้วยอารยธรรม และวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ส่งผลให้เชียงใหม่อุดมไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยเฉพาะกลุ่มแหล่งท่องเที่ยววัดในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งจะ ประกอบด้วยศาสนวัตถุที่ทรงคุณค่า และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีจำนวนถึง ๑๒๖ วัด^{๑๙} มี พระภิกษุจำนวน ๑,๔๔๒ รูป และมีสามเณรจำนวน ๒,๑๕๙ รูป และวัดที่สำคัญๆที่มีบทบาทต่อการ ท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ อาทิเช่น วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรมหาวิหาร วัดพระสิงห์ วรมหาวิหาร วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร วัดสวนดอก วัดเจ็ดยอด วัดเชียงยืน วัดชัยศรีภูมิ วัดบุพผาราม วัดชัยมงคล วัดนันทาราม วัดแสนฝาง วัดพันเตา วัดพันอ้นและวัดร่ำเปิง (โตปหาราม) เป็นต้น

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) รัฐบาลมี แผนงานที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่และพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการ ท่องเที่ยวในภูมิภาคแห่งนี้ จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน) (สพค.) ในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖^{๒๐} มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาเมือง เชียงใหม่คือ (๑) วางแผน พัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ศูนย์ประชุมและกิจการ ที่ต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาพื้นที่เชียงใหม่และพื้นที่ที่เชื่อมโยงหรือต่อเนื่องกับเขตพื้นที่เชียงใหม่ (๒) พัฒนาโครงข่ายการคมนาคม การขนส่งและการสาธารณูปโภคในเชียงใหม่และพื้นที่ที่เชื่อมโยง ทำให้ จังหวัดเชียงใหม่มีหน่วยงานที่เป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่วางแผน พัฒนาและบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว ที่พัก ศูนย์ประชุม ตลอดจนพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม การขนส่งและการสาธารณูปโภค เป็นต้น จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสำนักงานพัฒนาพิงคนคร อาทิเช่น การบริหารจัดการศูนย์ ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ การบริหารจัดการพื้นที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และการพัฒนา

^{๑๘} อ้างแล้ว, หน้า ๒๘-๓๑.

^{๑๙} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, สถิติข้อมูลจำนวนวัดและภิกษุสามเณรในจังหวัดเชียงใหม่, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://cmi.onab.go.th/download/stat2555.pdf> [๓๐ พ.ย. ๒๕๕๙].

^{๒๐} สมโชติ อ่องสกุล, เชียงใหม่ ๖๐ รอบนักษัตร: อดีต ปัจจุบัน อนาคต, (เชียงใหม่ : สำนักงานพัฒนา พิงคนคร, ๒๕๕๙), หน้า ๒๕๘.

โครงการคมนาคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ ซึ่งก็สอดคล้องกับสถิติข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ได้ระบุถึงสถานการณ์การท่องเที่ยว ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้น หากเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๑๖ ในขณะที่เดียวกันมีรายได้รวมจากนักท่องเที่ยวทั้งหมดปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นจำนวนเงิน ๘๒,๕๗๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑.๙๕ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของเชียงใหม่ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คิดเป็นสัดส่วน ๗๐:๓๐^{๒๑}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จังหวัดเชียงใหม่มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญยิ่งในประเทศไทยและภูมิภาคนี้ เป็นเมืองแห่งศาสนาและศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันไปทั่วโลก ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาจากหลายประเทศ นับจำนวนหลายล้านคนเพื่อมาเยี่ยมชมเมืองนี้ และจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี

^{๒๑} สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่, **สถิตินักท่องเที่ยว**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.cm-mots.com/modules/download/file/2016-08-24-2896392.pdf> [๓๐ พ.ย. ๒๕๕๙].

Internal tourism in Chiang Mai

	January-December		
	2015	2014	%Change
Visitor	9,286,307	8,665,502	+ 7.16
Thai	6,451,283	6,064,177	+ 6.38
Foreigners	2,835,024	2,601,325	+ 8.98
Tourist	7,425,772	6,928,155	+ 7.18
Thai	4,841,681	4,560,660	+ 6.16
Foreigners	2,584,091	2,367,495	+ 9.15
Excursionist	1,860,535	1,737,347	+ 7.09
Thai	1,609,602	1,503,517	+ 7.06
Foreigners	250,933	233,830	+ 7.31
Average Length of Stay (Day)	3.06	3.06	0
Thai	3.11	3.12	- 0.01
Foreigners	2.95	2.95	0
Average Expenditure (Baht/Person/Day)			
Visitor	3,364.560	3,213.74	+ 4.69
Thai	3,221.310	3,086.56	+ 4.37
Foreigners	3,667.760	3,490.94	+ 5.07
Tourist	3,422.840	3,265.29	+ 4.82
Thai	3,279.610	3,137.20	+ 4.54
Foreigners	3,705.790	3,526.26	+ 5.09
Excursionist	2,653.880	2,584.26	+ 2.69
Thai	2,675.980	2,607.29	+ 2.63
Foreigners	2,512.150	2,436.08	+ 3.12
Revenue (Million Baht)			
Visitor	82,570.24	73,757.45	+ 11.95
Thai	53,690.39	48,559.98	+ 10.57
Foreigners	28,879.85	25,197.47	+ 14.61

ตารางที่ ๓.๑ แสดงสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘
และรายได้จากนักท่องเที่ยวในปีเดียวกัน^{๒๒}

๓.๒ กำเนิดและการพัฒนาการของโครงการสนทนารมกับพระ (MONK CHAT)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่

ความเป็นมาของวัดสวนดอก

วัดสวนดอก พระอารามหลวง ตั้งอยู่บริเวณที่ราบเชิงดอยสุเทพ เลขที่ ๑๓๙ ถนนสุเทพ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ วัดแห่งนี้ตั้งอยู่ห่างจากประตูสวนดอกไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๑ กิโลเมตร ปัจจุบันสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีอาณาเขต โดยทางทิศเหนือยาวประมาณ ๑๘๓ เมตร ติดกับถนนสุเทพ ทิศใต้ยาวประมาณ ๑๙๓ เมตร ติดกับทางสาธารณประโยชน์

^{๒๒} อ้างแล้ว.

ทิศตะวันออกยาว ๑๗๖ เมตร ติดกับทางสาธารณประโยชน์ และทิศตะวันตกยาวประมาณ ๑๘๐ เมตร ติดกับทางสาธารณประโยชน์ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๕ ไร่ ๒ งาน ๔๔ ตารางวา^{๒๓}

วัดสวนดอกสร้างขึ้นใน พ.ศ. ๑๙๑๔^{๒๔} สมัยพญากือนาผู้เป็นกษัตริย์ลำดับที่ ๖ แห่งราชวงศ์มังราย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในล้านนา ซึ่งภายหลังได้กลายเป็นสถานที่ศึกษาพระพุทธศาสนาที่สำคัญที่สุดในเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา โดยเมื่อแรกสร้างวัดสวนดอกนั้น พระองค์โปรดให้สร้างเจดีย์เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งพระสมณเถระอัญเชิญมาจากสุโขทัย ปัจจุบันยังคงปรากฏเป็นประจักษ์พยานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาของล้านนา

นอกจากพระธาตุเจดีย์แล้วภายในวัดสวนดอกยังมีศาสนสถานและศาสนวัตถุที่สำคัญจำนวนมาก โดยมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ ครูปาศรีวิชัย และเจ้านายฝ่ายเหนือ อาทิ พระเจ้าแก้วดื้อที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นพระพุทธรูปดงามองค์หนึ่งของเมืองเชียงใหม่ สร้างในสมัยพญาแก้ว กุบระจุลฐิเจ้านายฝ่ายเหนือ อันเป็นสุสานหลวงแห่งแรกของล้านนาที่อยู่ในวัด สร้างในสมัยเจ้าดารารัศมี ใน พ.ศ. ๒๔๕๑^{๒๕} พระวิหารหลวงขนาด ๓๓ วา สร้างโดยครูปาศรีวิชัย ใน พ.ศ. ๒๔๗๕^{๒๖} เป็นต้น และที่สำคัญวัดสวนดอกยังสืบทอดความเป็นสถานที่ศึกษาพระพุทธศาสนาที่สำคัญของล้านนาและประเทศไทยจากอดีตมากระทั่งถึงปัจจุบัน โดยเป็นที่ตั้งของสำนักเรียนบาลีคณะสงฆ์ภาค ๗ สำนักศาสนศึกษาวัดสวนดอก โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

^{๒๓} พระมหาดัชนีพงศ์ สุพรหมปญโญและ, ๒๕๔ ปี วัดสวนดอก พระอารามหลวง, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (เชียงใหม่ : บริษัทสุเทพการพิมพ์แอนด์มัลติมีเดีย จำกัด, ๒๕๕๙), หน้า ๗-๙.

^{๒๔} พระรัตนปัญญาเถระ, ชินกาลมาลีปกรณ์, หน้า ๑๐๕.

^{๒๕} พระมหาดัชนีพงศ์ สุพรหมปญโญและ, ๒๕๔ ปี วัดสวนดอก พระอารามหลวง, หน้า ๙.

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

ภาพที่ ๓.๒ วัดสวนดอก พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้ริเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ จากความวิริยะอุตสาหะของคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ทรงความรู้ทางพุทธศาสนาหลายท่าน ซึ่งนำโดย ผศ. รุ่งเรือง บุญญโรส (อาจารย์ประจำสาขาวิชาปรัชญาและศาสนา อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ผศ.ดร.สิงห์ทน คำขาว และ ศ.มณี พยอมยงค์ ฯลฯ ได้ริเริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นโดยให้ชื่อว่า “วิทยาลัยสงฆ์ล้านนา” เพื่อเป็นการอุปการะแก่พระภิกษุสามเณรให้ได้มีโอกาสได้เรียนถึงระดับอุดมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อพระพุทธศาสนาสืบไป^{๒๗} จากนั้น ผศ. รุ่งเรือง บุญญโรส จึงได้นมัสการกราบเรียนพระศรีธรรมนิเทศก์ (กมล โชติมนโต) รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายการศึกษาถึงเรื่องขอความร่วมมือกับคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น และท่านก็ได้ทำหนังสือขออนุญาตใช้อาคารเรียนปริยัติธรรมเดิมของวัดสวนดอก เป็นที่จัดตั้งและดำเนินการต่อเจ้าอาวาสวัดสวนดอกในสมัยนั้น คือพระครูศรีปริยัตยานุรักษ์ (ไผ่ ญาณวุฑฺฒิ) ซึ่งท่านก็ได้มีหนังสืออนุญาต ต่อมาในวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๒๗ ได้มีประกาศของคณะสงฆ์ของจังหวัดเชียงใหม่ โดยพระราชพรหมอาจารย์ (ดวงคำ ฐมฺมทินฺโน) เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ให้จัดตั้ง “วิทยาลัยสงฆ์ล้านนา” ณ วัดสวนดอก และเปิดทำการสอนอย่างเป็นทางการในวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๗ ต่อมาในวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ สภา

^{๒๗} สัมภาษณ์ รุ่งเรือง บุญญโรส, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^{๒๙} พระมหาธณัฏขพงศ์ สุปรหมปลญาณ, ๒๕๕ ปี วัดสวนดอก พระอารามหลวง, หน้า ๑๑๑.

หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่^{๓๐}

ระดับประกาศนียบัตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ ๑ ปี เทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ ๖ สำหรับพระสังฆาธิการ เพื่อเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่ได้

ระดับปริญญาตรี

ภาคปกติ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) เปิดสอน ๔ คณะ

๑. คณะพุทธศาสตร์

- สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- สาขาวิชาบาลี
- สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

๒. คณะมนุษยศาสตร์ (ภาคปกติ / ภาคพิเศษ / English Program)

- สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๓. คณะสังคมศาสตร์

- สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคปกติ / ภาคพิเศษ)
- สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๔. คณะครุศาสตร์

- สาขาวิชาสังคมศึกษา
- สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

ระดับปริญญาโท

ระดับปริญญาโท เปิดสอน ๒ สาขา คือ

๑. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ภาคปกติและภาคพิเศษ)

๒. สาขาวิชาปรัชญา (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ภาคปกติ)

ระดับปริญญาเอก

ระดับปริญญาเอก เปิดสอน ๑ สาขา คือ

๑. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ภาคปกติและภาคพิเศษ)

^{๓๐} “เอกสารรับสมัครนักศึกษาใหม่ ๒๕๕๙”, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕๕๙) (อัดสำเนา).

การจัดการศึกษาพิเศษเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่ มีโครงการลักษณะพิเศษที่มีการทำงานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก คือ โครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา (ธรรมจาริก) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะทำการคัดเลือกพระนิสิตที่จบการศึกษาภาคทฤษฎี ๔ ปี จากมจร. ส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และจากห้องเรียนต่างๆ เพื่อเข้ารับการอบรม แล้วส่งไปปฏิบัติศาสนกิจในหมู่บ้านชาวเขาตามพื้นที่เป้าหมาย ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โครงการนี้มีกระบวนการทำงาน ที่เน้นความต่อเนื่องมั่นคงและเป็นการทำงานเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๕ ข้อดังนี้ ๑. เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวเขา ๒. เพื่อช่วยพัฒนาจิตใจตามแนวพระพุทธศาสนาและตอบสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๓. เพื่อให้การศึกษา ภาษา หน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ๔. เพื่อช่วยแนะนำและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธารตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ๕. เพื่ออบรมสั่งสอนชี้ให้เห็นถึงหลักการดูแลสุขภาพพื้นฐานและพิษภัยของยาเสพติด โรคเอดส์ ตามพื้นที่เป้าหมาย ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยครั้งแรกทางโครงการได้ตั้งหมู่บ้านเป้าหมายไว้ จำนวน ๓๕ หมู่บ้าน ประชากรชาวเขาจำนวน ๑๗,๕๐๐ คน

ทางโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา ได้กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ ๖ ด้าน เพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ในอันที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี และประสานองค์กรทุกภาคส่วน เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง โดยพันธกิจทั้ง ๖ ด้าน มีดังนี้^{๓๑}

๑. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนบนพื้นที่สูง อาทิ พระบัณฑิตอาสาธรรมสัญญา การอบรมศีลธรรม การส่งเสริมศีลธรรมในโรงเรียน การสอนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การสอนธรรมศึกษา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การสร้างแกนนำและเครือข่ายชาวพุทธ การเพิ่มจำนวนอาสาสมัครเครือข่าย การบรรพชาอุปสมบทและอบรมศีลจารีณภาคฤดูร้อน การสร้างศาสนทายาทสืบต่อพระพุทธศาสนา

^{๓๑} โครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา, รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา ปีงบประมาณ ๒๕๕๘, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕๕๙), หน้า ๑-๖.

๒. การรณรงค์ลด ละ เลิก อบายมุข อาทิ สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนรู้เท่าทันพิษภัยยาเสพติด รักษาบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด สร้างแกนนำเครือข่ายลด ละ เลิกยาเสพติด ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการเสริมสร้างด้านอาชีพ

๓. ส่งเสริมสนับสนุนประสานงานและจัดสวัสดิการสังคมสงเคราะห์บนพื้นที่สูง อาทิ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมกิจกรรมการกีฬา (ลานธรรม ลานใจ ลานกีฬา) การจัดอบรมค่ายคุณธรรมเรียนรู้เท่าทัน “เอดส์” ประสานและจัดการสงเคราะห์ เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ ครอบครัวกลุ่มชุมชนและผู้ได้รับผลกระทบจากโรคมุมิคุ้มกันบกพร่อง (เอดส์) การประสานและสงเคราะห์เฉพาะหน้ากรณีฉุกเฉิน เร่งด่วน เช่น อุทกภัย วาตภัยและธรรมชาติ (ถุนยังชีพ ,ผ้าห่มกันหนาว,เสื้อผ้า,ยารักษาโรค) การค้นหาปัญหาและจัดทำโครงการร่วมกับชุมชนในการพัฒนา กลุ่ม และการแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างครบวงจร

๔. การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนให้เห็นคุณค่าในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปลูก ป่าทดแทน การบวชป่าชุมชน การทำแนวกันไฟ สร้างเครือข่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม

๕. การให้การศึกษา ภาษา หน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบการปกครองแบบ ประชาธิปไตย อาทิ การสอนภาษาไทย ประสานงานให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ชุมชนในการคิดอย่างเป็นระบบ

๖. การอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาชนเผ่า อาทิ สร้างจิตสำนึกให้ชุมชน ตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม สนับสนุน ส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมประเพณี เผยแพร่ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน

เมื่อเริ่มต้นโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ทางมหาวิทยาลัยไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน เกี่ยวกับการพัฒนาชาวเขา ต้องอาศัยเอกสารข้อมูล ตลอดถึงพื้นที่ และระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆ จาก โครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาควัดศรีโสดาเป็นหลัก ทางสำนักงานได้ประกาศรับสมัครพระนิสิต จำนวน ๒ ครั้งมีผู้สมัครเข้าโครงการจำนวน ๒๔ รูป เริ่มแรกให้ไปพักอาศัยที่อาศรมพระธรรมจาริก ทำงานร่วมกับพระธรรมจาริก แบบช่วยกันคิดช่วยกันสร้างงาน มีการรายงานผลงานและออกตรวจ เยี่ยมอาศรม มีการสัมมนาระหว่างปีและปลายปี เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการทำงานในปีต่อไป โครงการมีคณะกรรมการบริหารโครงการ ๑ ชุด และมีคณะทำงานโครงการ ๑ ชุด คณะกรรมการบริหารมีทั้งส่วนกลางและวิทยาเขตแพร่ พะเยา เชียงใหม่ การติดต่อประสานงาน บางอย่างเกิดความล่าช้าเนื่องจากต้องพิจารณาหลายขั้นตอน จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงมีการ

พิจารณาคณะกรรมการบริหารชุดใหม่เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและเรียบร้อย เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย^{๓๒}

ในเวลาต่อมา ทางคณะทำงานเริ่มมีความเข้าใจในพื้นที่มากขึ้น ได้มีการประสานงาน โครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค วัดศรีโสดาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้พัฒนาวิธีการในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนให้ชุมชนแต่ละชุมชนเลือกคนที่มีศักยภาพเป็นที่เคารพ นับถือของชาวบ้านให้เป็นแกนนำชาวพุทธ นอกจากนั้นมีการจัดตั้งเครือข่ายยุวชนธรรมจาริก เพื่อทำหน้าที่ช่วยงานพระศาสนา ขบวนการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในรูปแบบที่หลากหลาย มีการประชุม ระดมความคิดเห็นถึงสภาพปัญหาของแต่ละชุมชน พร้อมทั้งหาสาเหตุ แนวทางการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นแกนกลาง กิจกรรมที่ปรากฏเด่นชัด คือ การจัดกิจกรรมบุญ สัจจกร การทำวัตรสัจจกร การประชุมแกนนำสัจจกร การจัดรายการผ่านวิทยุชุมชน การเยี่ยมผู้ป่วยและผู้สูงอายุ การเป็นที่ปรึกษาปัญหาในการดำเนินชีวิต การรื้อฟื้นวัฒนธรรมประเพณีด้านการแต่งกาย ภาษาเขียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายและต่างชุมชนกระบวนการทำงานเน้นเชิงรุก มากกว่าเชิงรับ ออกเยี่ยมเยียนชาวบ้าน สามารถที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกเพศทุกวัย เป็นต้น

จากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระบัณฑิตอาสาที่มีกระบวนการ รูปแบบที่หลากหลายดังกล่าว พบว่าได้สร้างความสนใจให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในการเข้าร่วมกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนาที่จัดขึ้นของแต่ละอาศรม ขอบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เห็น เด่นชัดหลายประการเช่น ชุมชนร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ความเข้าใจ ถึงหลักธรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่าง เหมาะสม มีความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของในศาสนสถาน และมีแกนนำชาวพุทธที่เป็นตัวแทน จากแต่ละชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งเกิด จิตสำนึกในการปกป้องพระพุทธศาสนาอีกด้วย

ทางโครงการพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคของพระบัณฑิตอาสาที่ขึ้นไปปฏิบัติงานใน ชุมชนบนพื้นที่สูง ไม่ว่าจะเป็นความลำบากในการสัญจรไปมา การติดต่อประสานงานที่ต้องใช้เวลา เนิ่นนาน อาหารการกินที่ค่อนข้างจะลำบาก ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดถึงความไม่เข้าใจของ ชาวบ้านในการให้ความร่วมมือในการทำงาน เป็นต้น ดังนั้นด้วยการสนับสนุนจากทีมผู้บริหารและ ผู้ใหญ่ รวมทั้งการออกตรวจเยี่ยมในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ การให้กำลังใจตลอดจนการจัดหาสิ่งของ อุปโภคบริโภคเท่าที่จำเป็น จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมให้บรรดาพระบัณฑิตอาสาและทีมงานมีขวัญ และกำลังใจ พร้อมทั้งจะดำเนินงานให้โครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา บรรลุตามวัตถุประสงค์

^{๓๒} สัมภาษณ์ สุชาติ แก้วก่อ, กรรมการและเลขานุการโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อความสุข สงบ สันติภาพ ของมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง^{๓๓}

กำเนิดและการพัฒนาการของโครงการสนทนาธรรมกับพระ (MONK CHAT)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่

ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวนมากเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรมที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุตลอดจนวัดในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่มาเยี่ยมชม ต่างก็มีความคาดหวังว่าบรรดาวิฑูวาทธรรมเหล่านี้ จะให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วสถาบันเหล่านี้ไม่สามารถจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพแก่ชาวต่างชาติได้ ในช่วงเวลานั้นเองมีสถาบันอุดมศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ที่วัดสวนดอก ได้เห็นปัญหาและมีแนวทางในการการแก้ไขปัญหานี้ จึงเป็นจุดกำเนิดของโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวต่างชาติหรือเป็นที่รู้จักในชื่อภาษาอังกฤษว่าโครงการ MONK CHAT(สนทนาธรรมกับพระ)

ดังนั้นโครงการ MONK CHAT มจร. จึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๔๒^{๓๔} โดยการริเริ่มของพระปลัด ดร.เสนห์ ธมฺมวโร ตำแหน่งขณะนั้นเป็นผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่ (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์เป็นพระครูประวิตรวรานุกฤต ในตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่) ร่วมกับอาจารย์เดวิด จอห์น เฟเยอร์ อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่ โครงการนี้เป็นการให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแบบธัมมสาภิฉา คือการตั้งประเด็นหัวข้อถามตอบโดยชาวต่างชาติและพระนิสิต มจร. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของพระพุทธศาสนาตลอดจนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย วิถีชีวิตของพระสงฆ์สามเณร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสมาธิภาวนา ฝึกหัดปฏิบัติขัดเกลากจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวตะวันตกให้ความสนใจใฝ่ศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นพระสงฆ์สามเณรในโครงการอาจสอบถามชาวต่างชาติถึงลัทธิ ความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ รวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆของประเทศนั้น ด้วย

^{๓๓} สัมภาษณ์ สุชาติ แก้วก่อ, กรรมการและเลขานุการโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวรานุกฤต (ดร.เสนห์ ธมฺมวโร), ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

เหตุนี้เอง จึงทำให้บรรยากาศในการสนทนาเป็นไปอย่างธรรมชาติ ราบรื่นและเป็นกันเอง สามารถซักถามตอบโต้กันได้ในทุกประเด็น

เมื่อเริ่มก่อตั้งโครงการ ในช่วงเวลานั้นอาจารย์เดวิดได้ตั้งข้อสังเกตว่า มีชาวต่างชาติจำนวนหนึ่งที่ต้องการถามปัญหาข้อสงสัยกับพระภิกษุสามเณรและมีพระนิสิตที่ต้องการจะฝึกภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ จึงมีความคิดว่าจะจัดเวลาและสถานที่เพื่อให้คนทั้งสองกลุ่มนี้มาพบปะพูดคุยกัน จึงเป็นที่มาของคำว่า “MONK CHAT” แล้วท่านได้เสนอความคิดนี้ต่อพระปลัด ดร. เสน่ห์ ธมมวโร ซึ่งพระอาจารย์เสน่ห์เห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวคิดของอาจารย์เดวิด และมีความยินดีที่จะจัดสถานที่ให้พร้อมกับพระสงฆ์ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษอธิบายพระพุทธศาสนาแก่ชาวต่างชาติได้ หลังจากนั้นอาจารย์เดวิดได้พยายามประชาสัมพันธ์โครงการ โดยได้จัดทำใบปลิวแล้วแจกจ่ายไปตามที่พัก โรงแรม ร้านอาหารและปิดประกาศตามจุดต่างๆที่ชาวต่างชาติสามารถรับทราบข้อมูลได้ และที่สำคัญ ท่านได้ติดต่อเพื่อนของท่าน ที่ทำงานเป็นนักเขียนของหนังสือนำเที่ยว Lonely Planet เพื่อให้มาเยี่ยมชมโครงการ MONK CHAT หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปประชาสัมพันธ์ในหนังสือ ทำให้โครงการนี้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก^{๓๕}

เมื่อแรกเริ่มโครงการนี้มีที่ทำการอยู่ที่ห้องวิชาการ ในเวลาต่อมาจึงย้ายที่ทำการมาอยู่ที่อาคารธีระศักดิ์ โพรเจกต์สตาพร ได้เปิดทำการสัปดาห์ละ ๓ วัน คือวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา ๑๗:๐๐ – ๑๙:๐๐ นาฬิกา ในเวลาต่อมาเมื่ออาสาสมัครชาวต่างชาติท่านหนึ่งคือ คุณเอียน พอร์จูน ที่เห็นคุณค่าของโครงการ ได้สละเวลามาช่วยฝึกภาษาอังกฤษและเสนอมุมมองในทางพระพุทธศาสนาให้แก่บรรดาพระนิสิตและคอยอำนวยความสะดวกในขณะดำเนินกิจกรรมสนทนา ทั้งยังได้บริจาคอุปกรณ์สำนักงานบางส่วนแก่โครงการอีกด้วย จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เริ่มมีจำนวนชาวต่างชาติที่สนใจเพิ่มมากขึ้น ทางโครงการจึงได้ขยายเวลาทำการเพิ่มเป็นสัปดาห์ละ ๕ วัน ตั้งแต่วันจันทร์จนถึงวันศุกร์ ในเวลา ๑๗:๐๐-๑๙:๐๐ นาฬิกา

เนื่องด้วยโครงการ MONK CHAT นี้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ดังนั้นผู้อำนวยการสำนักวิชาการจึงเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลโครงการ MONK CHAT โดยตำแหน่ง ทำหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ MONK CHAT มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโครงการ MONK CHAT มจร. คือ เพื่อถ่ายทอดพุทธธรรมและศิลปวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างชาติที่สนใจใคร่ศึกษาเรียนรู้ เพื่อเป็นเวทีให้พระนิสิต มจร. ในการ

^{๓๕} สัมภาษณ์ เดวิด จอห์น เฟเยอร์, อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

ฝึกฝนทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษและขณะเดียวกันได้พัฒนาความรู้ด้านพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการประกาศชื่อเสียงเกียรติคุณของ มจร. และเพื่อแก้ปัญหาทางจิตใจให้ชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นชาวตะวันตกและผู้เข้าร่วมโครงการ

รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของโครงการ MONK CHAT มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

โครงการ MONK CHAT ได้แบ่งกิจกรรมหลักออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

๑. กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกโครงการ MONK CHAT กับ

ชาวต่างชาติ กิจกรรมนี้เกิดขึ้นด้วยเหตุที่ชาวต่างชาติมีความสงสัย ใคร่เรียนรู้จากสิ่งที่พวกเขาได้พบเห็นระหว่างการมาเยือนประเทศไทย จากการท่องเที่ยวไปตามวัดวาอารามต่างๆเป็นจำนวนมาก ได้เห็นพระสงฆ์สามเณรที่อยู่ในวัดมีวิถีชีวิต การนุ่งห่ม การขบฉัน ที่แตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป โครงการนี้จึงเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติได้เข้ามาสนทนากับพระสงฆ์สามเณรอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งนี้เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยการถามตอบเกี่ยวกับเรื่องราวพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตของพระสงฆ์สามเณร และความเชื่อในแต่ละศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้แล้วหัวข้อสนทนาอาจจะมีประเด็นเรื่องทั่วไป เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดเชียงใหม่ ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของไทยและต่างชาติ เป็นต้น

กิจกรรมนี้ใช้สถานที่บริเวณห้องโถงภายในอาคารธีระศักดิ์ ไพโรจน์สถาพร และเปิดตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์เวลา ๑๗:๐๐ – ๑๙:๐๐ นาฬิกา ทางโครงการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารตลอดจนให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ โดยทั่วไปแล้วก่อนดำเนินกิจกรรมจะมีการลงทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐาน แจ้งระเบียบการเกี่ยวกับการใช้สถานที่ การวางตัวให้เหมาะสมเหมาะสมสนทนาและให้แต่งกายสุภาพ เป็นต้น โดยจัดพระนิสิตแยกตามกลุ่มให้เหมาะสมกับจำนวนชาวต่างชาติที่ลงทะเบียนไว้ เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการสนทนาแล้ว ชาวต่างชาติจะลงนามในสมุดบันทึกการมาเยือน(Guest book) ซึ่งข้อมูลจะเป็นความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการต่อไป

๒. กิจกรรมการบรรยายธรรมให้คณะชาวต่างชาติ (GROUP CHATTING) เป็น

กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของคณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (Tour group) ที่มีความประสงค์จะเรียนรู้เรื่องราวพระพุทธศาสนา ซึ่งประเด็นหัวข้อการบรรยายมีหลากหลายขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละคณะ โดยปกติตัวแทนของคณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะแจ้งความจำนงค์เกี่ยวกับวันเวลาและจำนวนชาวต่างชาติที่จะเข้าร่วมรับฟังการบรรยายธรรมแก่เจ้าหน้าที่โครงการ โดยทั่วไปแล้วจะใช้ห้องประชุมของอาคารธีระศักดิ์ ไพโรจน์สถาพร มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาผ่านสื่อประสม (Multimedia) และหลังจากสิ้นสุดการบรรยายจะเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติได้ซักถามข้อสงสัยอย่างเป็นกันเอง

๓. กิจกรรมการปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (MONK CHAT MEDITATION RETREAT) กิจกรรมนี้เป็นผลจากการที่ชาวต่างชาติได้เข้าร่วมกิจกรรมสนทนาธรรมกับพระ แล้วมีความสนใจอยากจะเรียนรู้พระพุทธศาสนาภาคปฏิบัติเพิ่มเติม โดยปกติจะอบรมที่สถานศึกษาพระพุทธศาสนาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนานาชาติ บ้านศรีวังธาร ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ กำหนดจัดกิจกรรมสัปดาห์ละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและจำนวนชาวต่างชาติที่ลงทะเบียนไว้ โดยทั่วไปแล้วจะมีหลักสูตรปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ๑ วันและ ๒ วัน โดยหลักสูตรวิปัสสนากรรมฐาน ๑ วันจะใช้สถานที่บริเวณห้องโถงภายในอาคาร ธีระศักดิ์ ไพโรจน์สถาพร ภายในบริเวณวัดสวนดอก ส่วนหลักสูตรวิปัสสนากรรมฐาน ๒ วัน จะใช้สถานศึกษาพระพุทธศาสนาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนานาชาติ บ้านศรีวังธาร ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมนี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๓.๒

1 day course (on Monday and Friday) weekly	
Time	Activity
09:30 A.M.	Meet at Monk Chat Office, Wat Suan Dok - Introduction to Buddhism - Meditation practice in theory
09:45 A.M.	Meditation practice
11:30 A.M.	Lunch
01:00 P.M.	Meditation practice
03:30 P.M.	Discussion
05:00 P.M.	Group Photo / The end
2 day course (Tuesday to Wednesday) weekly	
Day 1: Tuesday	
Time	Activity
01:00 P.M.	Meet at Monk Chat Office, Wat Suan Dok
01:30 P.M.	Introduction to Buddhism and meditation
03:00 P.M.	Departure for the Meditation Training Center
04:45 P.M.	Meditation practice
06:00 P.M.	Dinner
07:00 P.M.	Evening chanting and meditation practice
09:30 P.M.	Bedtime

Day 2: Wednesday	
05:00 A.M.	Morning gong
05:30 A.M.	Chanting, exercise and meditation practice
07:00 A.M.	Alms offering and breakfast
08:30 A.M.	Discussion
10:00 A.M.	Meditation practice
11:30 A.M.	Lunch
01:00 P.M.	Meditation practice
03:00 P.M.	Group Photo/ Return to Wat Suan Dok /The end

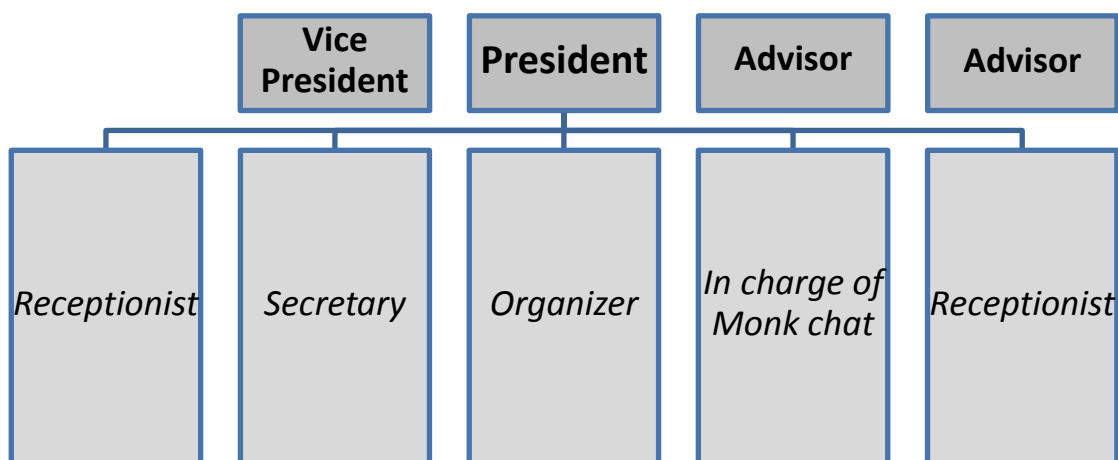
ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายละเอียดหลักสูตรปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ๑ วัน และ ๒ วัน^{๓๖}

การบริหารจัดการของโครงการ MONK CHAT มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

โครงการ MONK CHAT มจร. วัดสวนดอก มีการจัดองค์กรเพื่อดำเนินกิจกรรมโดยมี ประธาน รองประธาน ที่ปรึกษาโครงการ และฝ่ายต่างๆ โดยตำแหน่งประธานจะทำการคัดเลือกจากตัวแทนพระนิสิต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระนิสิตในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มจร. และในปีการศึกษา ๒๕๕๙ พระราม (Ven. Dhani Ram) จากประเทศเนปาล ได้รับการคัดเลือกเป็นประธาน มีการจัดประชุมใหญ่เดือนละหนึ่งครั้ง ซึ่งจะมีคณะกรรมการโครงการและสมาชิกเข้าร่วมประชุม

ในส่วนของเงินงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม โครงการ MONK CHAT ได้รับเงินงบประมาณส่วนหนึ่งจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเงินสนับสนุนส่วนหนึ่งได้จากการบริจาคของชาวต่างชาติที่เข้าร่วมกิจกรรม

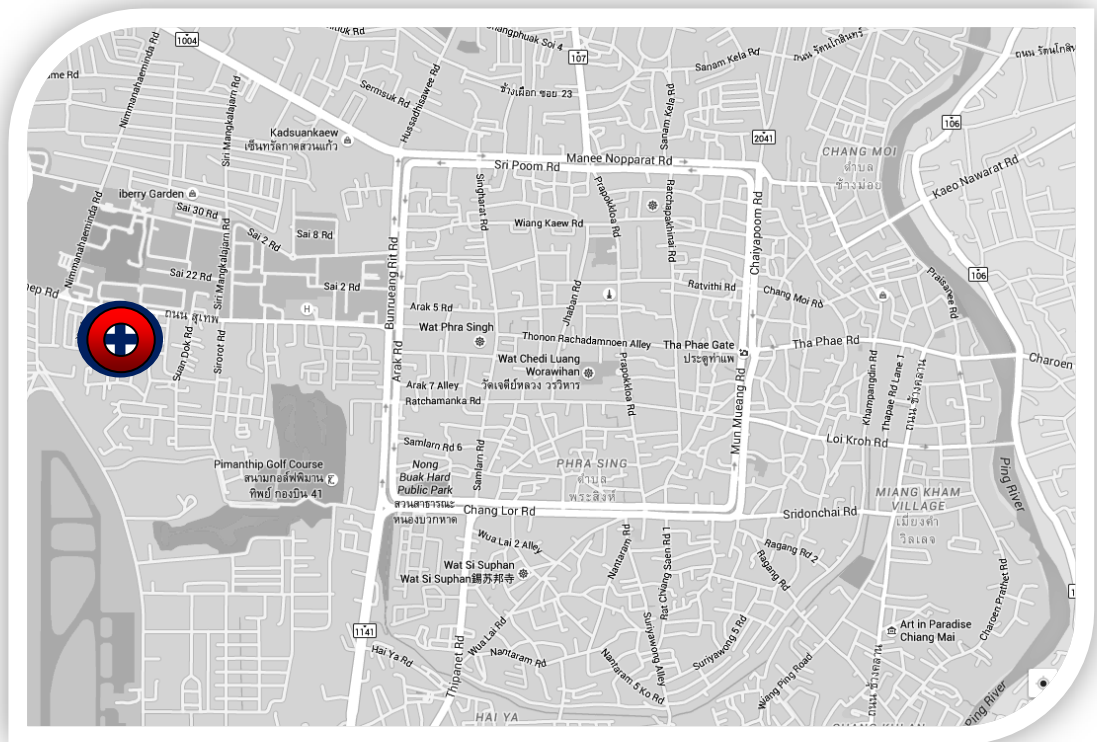
^{๓๖} “MONK CHAT MEDITATION RETREAT”, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๕๕๙) (อัดสำเนา).

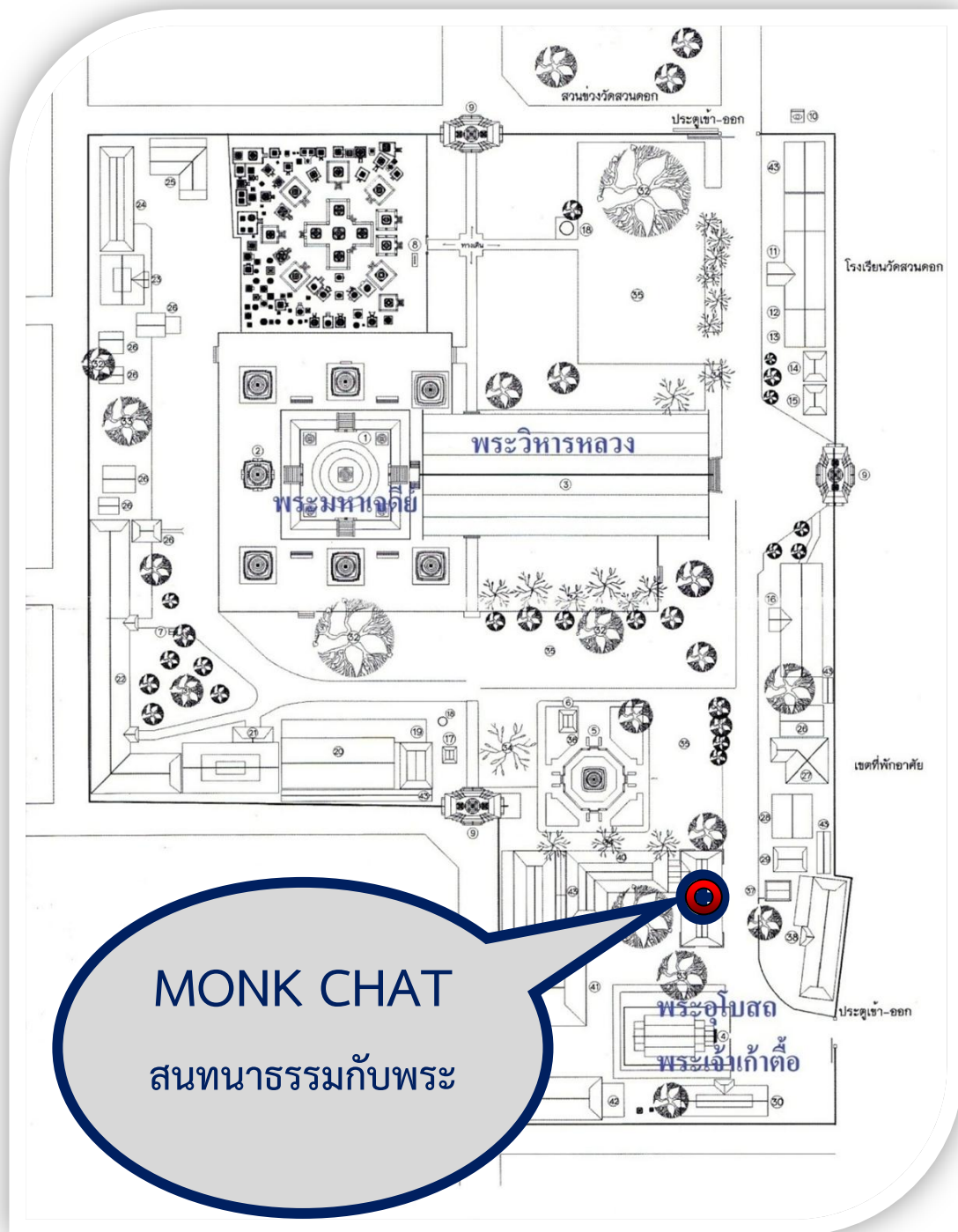
ภาพที่ ๓.๔ ผังองค์กรบริหารจัดการโครงการ MONK CHAT มจร. วัดสวนดอก

ภาพที่ ๓.๕ ที่ตั้งโครงการ MONK CHAT มจร. วัดสวนดอก (อาคาร ธีระศักดิ์ ไพโรจน์สถาพร)

ภาพที่ ๓.๖ แผนที่โครงการ MONK CHAT มจร. วัดสวนดอก (ข้อมูลจาก google map)

ภาพที่ ๓.๗ แผนผังแสดงที่ตั้งโครงการสนทนาธรรมกับพระ (MONK CHAT) มจร. วัดสวนดอก

พัฒนาการของโครงการ MONK CHAT มจร. วิทยาเขตเชียงใหม่

ราวปี พ.ศ.๒๕๔๒ พระปลัด ดร.เสนห์ ธมมวโร ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้เริ่มการจัดตั้งโครงการ MONK CHAT ร่วมกับอาจารย์เดวิด จอห์น เฟเยอร์ อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ มจร. ด้วยปรารถนาเหตุที่ชาวต่างชาติมีความสงสัย ใคร่เรียนรู้จากสิ่งทีพวกเขาได้พบเห็นระหว่างการเดินทางมาเยือนประเทศไทย ได้ท่องเที่ยวไปตามวัดวาอารามต่างๆเป็นจำนวนมาก เห็นพระสงฆ์สามเณรที่อยู่ในวัดมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การนุ่งห่ม การขบฉัน ที่แตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป ดังนั้นโครงการนี้จึงเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติได้เข้ามาสนทนากับพระสงฆ์สามเณรอย่างไม่เป็นทางการ ทั้งนี้เพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้วยการถามตอบเกี่ยวกับเรื่องราวพระพุทธศาสนา วิถีชีวิตของพระสงฆ์สามเณร และความเชื่อในแต่ละศาสนา เป็นต้น

เมื่อแรกเริ่มโครงการนี้ได้ตั้งอยู่ที่ห้องวิชาการ ในเวลาต่อมาจึงย้ายที่ทำการมาอยู่ที่อาคารธีระศักดิ์ ไพโรจน์สถาพร และได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในอาคารนี้ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมมาได้สักระยะหนึ่ง ทางโครงการได้ทำการวิจัยจากข้อมูลในสมุดบันทึกการมาเยือน (Guest book) พบว่าชาวต่างชาติหลายคนให้ความเห็นว่า เมื่อได้ปฏิบัติสมาธิภาวนาแล้วทำให้คลายทุกข์และมีสภาวะจิตใจที่ดีขึ้น จึงทำให้โครงการเริ่มจัดหลักสูตรอบรมวิปัสสนากรรมฐานขึ้นเพื่อสนองความต้องการของคนกลุ่มดังกล่าวนี้ แต่ในช่วงเวลานั้นทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ยังไม่มีสถานที่เพื่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ทางโครงการจะต้องหาสถานที่ปฏิบัติธรรมไว้เพื่อรองรับกับปริมาณความต้องการของชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น ในเบื้องต้นทางโครงการ MONK CHAT ได้ขอความร่วมมือในการใช้สถานที่เพื่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของชาวต่างชาติ ไปยังวัดและสถานปฏิบัติธรรม (Meditation Retreat) ที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงเวลาขณะนั้น อาทิเช่น วัดผาลาด (บ้านห้วยผาลาด ต.สุเทพ อ.เมืองเชียงใหม่) วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร (ต.สุเทพ อ.เมืองเชียงใหม่) วัดหนองอุโบสถ (บ้านหนองหลวงพัฒนา ต.ป่าไผ่ อ.สันทราย) วัดพันหลัง (ตำบลลำราญราษฎร์ อ.ดอยสะเก็ด) และพุทธอุทยานบูรณรักษธรรม(เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนามศูนย์ปฏิบัติธรรมสมาธิมนุ ต.แม่แรม อ.แม่ริม)^{๓๗} เป็นต้น

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีผู้อุปการคุณคือ คุณสมบุรณ์และคุณบัวชม กันทะปา พร้อมครอบครัว ที่เห็นคุณค่าความสำคัญของโครงการนี้ ได้ถวายที่ดินจำนวน ๙ ไร่และสนับสนุนเงินทุนในการก่อสร้างอาคารศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ บ้านศรีวังธาร ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัด

^{๓๗} สัมภาษณ์ พระครูประวิตรวรานุยุต (ดร.เสนห์ ธมมวโร), ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙.

เชียงใหม่ ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๑ ปีจึงแล้วเสร็จ ทำให้โครงการ MONK CHAT มีสถานที่ปฏิบัติธรรมนานาชาติที่ได้มาตรฐานไว้รองรับคณะผู้ปฏิบัติธรรมที่มาเยือน

ในส่วนของการประชาสัมพันธ์โครงการ ทีมงานได้มีการประชาสัมพันธ์ในสื่อที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องเช่น การนำเสนอในรูปแบบแผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการ การเขียนบทความเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้มาเยือน MONK CHAT ในเว็บไซต์ Lonely Planet การแจ้งข่าวสารความเป็นไปของโครงการในเว็บไซต์ www.monkchat.net และ www.facebook.com/Monk-Chat-MCU Chiangmai ส่งผลให้กิจกรรมของโครงการนี้เป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วโลก

ตลอดช่วงเวลาสิบกว่าปีที่โครงการ MONK CHAT มจร. ได้แสดงบทบาทในฐานะเป็นองค์กรเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางภาษาวัฒนธรรม และได้ช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น ทางทีมที่ปรึกษาและทีมงานบริหารแต่ละรุ่นได้ทำการวิเคราะห์วิจัยและพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นองค์กรชั้นนำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ประชาคมโลกที่มีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ ๓.๘ แสดงเว็บไซต์ www.facebook.com/Monk-Chat-MCUChiangmai

ภาพที่ ๓.๙ กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับชาวต่างชาติ MONK CHAT มจร.

ภาพที่ ๓.๑๐ กิจกรรมการสอบอารมณ์ชาวต่างชาติที่อาคารศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ มจร.

๓.๓ กำเนิดและพัฒนาการของโครงการสนทนากับพระ (MONK CHAT) มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) วิทยาเขตล้านนา

ความเป็นมาของวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร

วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร หรือ วัดโชติการาม เป็นพระอารามหลวงเก่าแก่ของเชียงใหม่ ตั้งอยู่กลางเมืองเชียงใหม่ เลขที่ ๑๐๓ ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ ๓๒ ไร่ ๑ งาน ๒๗ ตารางวา ตรงกลางพื้นที่วัดเป็นที่ประดิษฐานพระวิหารหลวงทรงล้านนา สร้างโดยเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท) และพลตรีเจ้าแก้ววรรัฐ เจ้าผู้ครองนคร เชียงใหม่องค์ที่ ๙ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ภายในประดิษฐานพระประธานพระอัฐฐารส ปางห้ามญาติ ตาม ศิลปะแบบเชียงใหม่ตอนต้นที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะปาละ (อินเดีย) หล่อด้วยทองสำริด สูง ๘.๒๓ เมตร ส่วนด้านหน้าประตูทางเข้าวิหาร มีบันไดนาคเลื้อยใช้ทางเกี่ยวกระหวัดขึ้นไปเป็นซุ้มประตูวิหาร ดุงดงมายัง^{๓๘}

วัดเจดีย์หลวงวรวิหารเป็นสถานที่ประดิษฐานพระเจดีย์ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ สร้าง ขึ้นใน พ.ศ. ๑๙๓๔^{๓๙} สมัยพญาแสนเมืองมา ในสมัยพญาติโลกราช โปรดฯ ให้ช่างขยายเจดีย์ให้สูง และกว้างกว่าเดิม แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๐๒๔ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๐๘๘ สมัยพระนางจิระประภา เกิดแผ่นดินไหว ทำให้ยอดเจดีย์หักโค่นลงสุดที่จะทำการซ่อมแซมบูรณะให้ตึ๊งเดิม ต่อมารัฐบาลโดย กรมศิลปากร ได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ ใช้ทุนบูรณะทั้งหมด ๓๕ ล้านบาท แล้วเสร็จเมื่อ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ปัจจุบันเจดีย์มีความสูง ๔๒ เมตร ฐานกว้างด้านละ ๖๐ เมตร^{๔๐}

วัดแห่งนี้ ยังมีเสาอินทขิล หรือ เสาหลักเมือง สร้างขึ้นเมื่อครั้งสถาปนาเมืองเชียงใหม่ใน ปี พ.ศ. ๑๘๓๙ ประดิษฐานอยู่ในวิหารจตุรมุขทรงไทย เสาอินทขิลนี้สร้างด้วยไม้ซุงต้นใหญ่ ฝังอยู่ใต้ดิน ทุกปีในวันแรม ๑๒ ค่ำเดือน ๘ (เหนือ) หรือประมาณเดือนพฤษภาคม จะมีงานประเพณีตักบาตร ดอกไม้บูชาเสาอินทขิล มีการสรงน้ำพระเจ้าแสนห้าด้วยน้ำสัปปายะที่ทางวัดจัดให้ เพื่อเป็นการแสดง ความเคารพและบูชาพระรัตนตรัย อินทขิล กุมภภัณฑ์ ทำให้เป็นสิริมงคลแก่บ้านเมือง^{๔๑}

^{๓๘} พระครูโสภณกวีวิวัฒน์, สมโภชพระวิหารหลวง วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (เชียงใหม่: โรงพิมพ์นันทพันธ์, ๒๕๕๒), หน้า ๕-๙.

^{๓๙} สรัสวดี อ๋องสกุล, ประวัติศาสตร์ล้านนา, หน้า ๑๕๕..

^{๔๐} พระครูโสภณกวีวิวัฒน์, สมโภชพระวิหารหลวง วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร, หน้า ๗-๘.

^{๔๑} อภิวันท์ อดุลย์พิเชษฐ์, นำเที่ยว ๓ เมืองล้านนา, (กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ, ๒๕๕๐), หน้า ๔๖-๔๗.

นอกจากสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว รอบบริเวณวัดยังมีสิ่งที่น่าสนใจ อาทิเช่น วิหารจตุรมุข บูรพาจารย์ วิหารบูรพาจารย์หลวงปู่มั่น พระพุทธเฉลิมสิริราช พระพุทธไสยาสน์ ศาลาอักษรมุขมณฑล หอธรรมและพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

ภาพที่ ๓.๑๑ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) วิทยาเขตล้านนา เกิดขึ้นเนื่องจากความวิริยะอุตสาหะของ นายอุทัย บุญเย็น ป.ธ.๘, พ.ม., ศน.บ., M.A. ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รุ่นที่ ๒๓ ที่ต้องการสนองคุณสถาบันโดยการขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาค นายอุทัย บุญเย็น ได้เสนอแนวความคิดที่จะจัดตั้งวิทยาเขต มมร. ขึ้นที่วัดล้านนาญาณสังวราราม ต่อพระเดชพระคุณ พระพุทธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็น พระเทพกวี (จันทร์ กุสโล) เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน ธรรมยุต ระหว่างมีการสัมมนาผู้บริหารการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ณ. วัดล้านนาญาณสังวราราม อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ.๒๕๓๓

พระเดชพระคุณพระพุทธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) ได้แนะนำให้ไปขอคำปรึกษาจาก ศาสตราจารย์เกียรติกุล แสง จันทร์งาม ป.ธ.๖, ศน.บ., A.I.E., M.A. ศิษย์เก่า มมร. รุ่นที่ ๑ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ต่อมาพระเดชพระคุณพระพุทธพจนวราภรณ์ (จันทร์ กุสโล) ศาสตราจารย์เกียรติกุล แสง จันทร์งาม และนายอุทัย บุญเย็น ได้เข้าพบพระเดชพระคุณ พระธรรมดิลก (ขันต์ ขนติกโร) เจ้าอาวาสวัดเจติยหลวง รองเจ้าคณะภาค ๔-๗ (ธ) เพื่อแจ้งจุดประสงค์ที่จะเปิดวิทยาเขต โดยขอเปลี่ยนสถานที่จากวัดล้านนาญาณสังวราราม มาเป็นวัดเจติยหลวงแทน พระเดชพระคุณ พระธรรมดิลก (ขันต์ ขนติกโร) ยินดีและอนุญาตให้ใช้วัดเจติยหลวงวรวิหาร เป็นสถานที่ตั้งโดยมอบหอสมุด แหวน สุจิณฺโณ เป็นสำนักงานวิทยาเขต และมอบอาคารสามัคคีวิทยาทาน เป็นอาคารเรียน

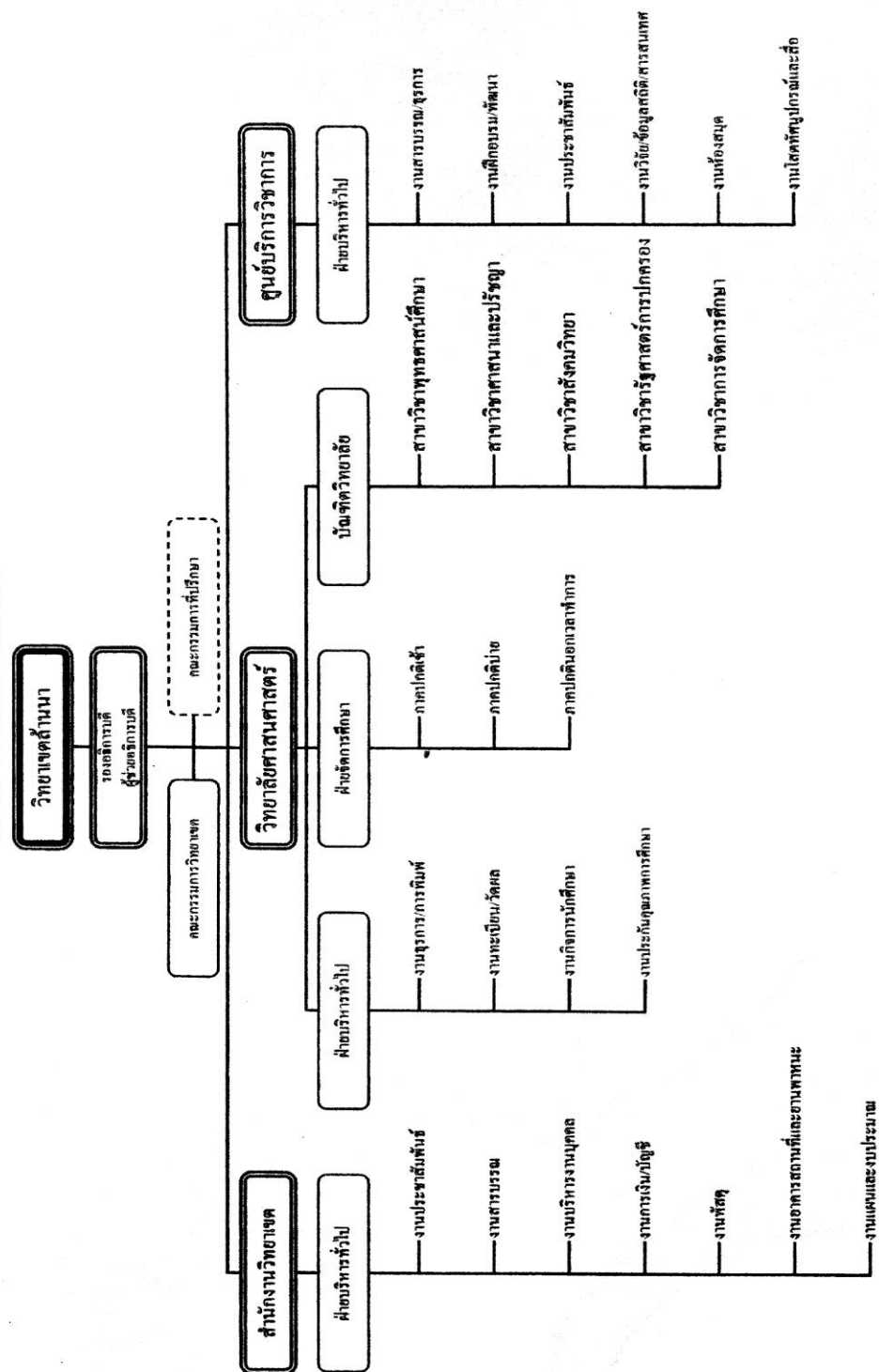
นายอุทัย บุญเย็น ได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้บริหารในมมร. โดยใช้สถานที่วางแผนทำโครงการขอจัดตั้งวิทยาเขต คือ สำนักงานเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช คณะเลื่องรังสี วัดบวรนิเวศวิหาร ผู้ให้บริการและเป็นที่ปรึกษาโครงการคือ พระมหาสุวิทย์ ปิยวิฑูโย ป.ธ.๙, ศน.บ., M.A. หนึ่งในผู้ช่วยเลขานุการสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ตำแหน่งในขณะนั้น(๒๕๕๔) คือ พระราชญาณกวี รองเจ้าอาวาสวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้มีคำสั่งที่ ๑๓/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้จัดตั้งวิทยาเขตลำดับที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยขึ้นที่วัดเจติยหลวงวรวิหาร ชื่อว่า สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา^{๔๒}

หลังจากนั้น นายอุทัย บุญเย็น ได้ประสานขอความร่วมมือจากบรรดาศิษย์เก่า มมร.ที่เป็นนักวิชาการ คือ นายกมล บุตรขารี นายเมธีรัตน์ นวบุศย์ และดร. ธัชพล ศิริวงศ์ทอง จึงเป็นผลให้ มมร. วิทยาเขตล้านนาเริ่มเปิดทำการสอนได้เป็นครั้งแรก^{๔๓}

^{๔๒} พระปลัดบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม, ๒๐ ปี วิทยาเขตล้านนา, (เชียงใหม่ : โรงพิมพ์สุทินการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๔๘.

^{๔๓} ศาสตราจารย์เกียรติกุล แสง จันทร์งาม, “มมร. วิทยาเขตล้านนา ที่ข้าพเจ้ารู้จัก”, ใน ๒๐ ปี วิทยาเขตล้านนา, รวบรวมโดยพระปลัดบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม, (เชียงใหม่ : โรงพิมพ์สุทินการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๕.

โครงสร้างการบริหารงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา

ภาพที่ ๓.๑๒ แสดงโครงสร้างการบริหารงานมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำนานา^{๔๔}

^{๔๔} พระปลัดบุญธรรม ปุณณมโม, ๒๐ ปี วิทยาเขตลำนานา, (เชียงใหม่: โรงพิมพ์สุทินการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๔๙.

หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา^{๔๕}

ระดับปริญญาตรี

ภาคปกติ (บ่าย รับเฉพาะพระภิกษุสามเณร) เปิดสอน ๔ คณะ

๑. คณะศาสนาและปรัชญา (หลักสูตร ๔ ปี)

- สาขาวิชาพุทธศาสตร์ (Buddhist Studies)
- สาขาวิชาปรัชญา (Philosophy)
- สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ (Comparative Religion)

๒. คณะมนุษยศาสตร์ (หลักสูตร ๔ ปี)

- สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (English)

๓. คณะสังคมศาสตร์ (หลักสูตร ๔ ปี)

- สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (Sociology and Anthropology)
- สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (Political Science)
- สาขาวิชาการปกครองและพัฒนาท้องถิ่น (Local Government and Development)

หลักสูตร ๒ ปี (ต่อเนื่อง)

- สาขาวิชาการปกครองและพัฒนาท้องถิ่น (Local Government and Development)

๔. คณะศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร ๕ ปี)

- สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (Teaching Thai)
- สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (Teaching English)
- สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education)
- สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (Educational Administration)
- สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ (Nonformal Education)
- สาขาวิชาการประถมศึกษา (Elementary Education)
- สาขาวิชาการให้คำปรึกษาและการแนะแนว (Counseling and Guidance)

ภาคปกติ (เช้า รับเฉพาะประชาชนทั่วไป) เปิดสอน

๑. คณะมนุษยศาสตร์ เปิดสอน ๑ สาขาวิชา คือ

- สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (English)

^{๔๕}“เอกสารรับสมัครนักศึกษาใหม่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙”, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, ๒๕๕๙) (อัดสำเนา).

๒. คณะสังคมศาสตร์ เปิดสอน ๑ สาขาวิชา

- สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (Political Science)

ภาคปกตินอกเวลาทำการ (เรียนวันเสาร์ - อาทิตย์ รับทั้งพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป) เปิดสอน ๒ คณะ ๒ สาขาวิชา คือ

๑. คณะมนุษยศาสตร์ เปิดสอน ๑ สาขาวิชา คือ

- สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (English)

๒. คณะสังคมศาสตร์ เปิดสอน ๑ สาขาวิชา

- สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง (Political Science)

ระดับปริญญาโท

ระดับปริญญาโท เปิดสอน ๕ สาขา คือ

๑. สาขาพุทธศาสนศึกษา (Buddhist Studies)

๒. สาขาพุทธศาสนาปรัชญา (Buddhism and Philosophy)

๓. สาขาสังคมวิทยา (Sociology)

๔. สาขารัฐศาสตร์การปกครอง (Government)

๕. สาขาการจัดการศึกษา (Educational Management)

กำเนิดและพัฒนาการของโครงการสนทนากับพระ (MONK CHAT)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตล้านนา

โครงการ MONK CHAT มจร. ได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จากแนวคิดของศาสตราจารย์เกียรติคุณ แสง จันทร์งาม ที่ต้องการจะเปิดเวทีให้พระนักศึกษา มจร. กลุ่มหนึ่งที่มีความประสงค์จะฝึกภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติที่มาเยี่ยมชมวัดเจติยหลวงวรวิหาร โครงการนี้เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของสงฆ์ ๒ แห่งได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตล้านนา ในเบื้องต้นศาสตราจารย์เกียรติคุณ แสง จันทร์งาม ได้นำเอารูปแบบโครงการ MONK CHAT จาก มจร. มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของ มจร. เมื่อเริ่มโครงการได้สักระยะหนึ่ง ทางมหาวิทยาลัยพายัพ โดยอาจารย์จอห์น บัตต์ (อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยพายัพ) และอาจารย์มาร์ธา มีความสนใจโครงการนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการใช้

ภาษาอังกฤษ และเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนาให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยพายัพ จึงได้ส่งนักศึกษากลุ่มแรกเข้ามาร่วมทำกิจกรรมกับพระนักศึกษา มมร.^{๔๖}

ต่อมาอาจารย์แสง จันทร์งาม มีความเห็นว่าการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับพุทธธรรมของพระนักศึกษาให้กับชาวต่างชาตินั้น ยังเป็นปัญหาอยู่มาก เนื่องจากพระนักศึกษายังไม่เข้าใจในหลักธรรมเท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องฝึกอบรมพุทธธรรมภาคภาษาอังกฤษแก่พระนักศึกษามมร. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการถ่ายทอดพุทธธรรมแก่ชาวต่างชาติ ซึ่งอาจารย์แสง จันทร์งาม ได้ร่วมมือกับพระมหาบุญณสมบัติน ปภากร (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา) ในการฝึกอบรมหลักสูตรนี้ในขณะเดียวกันทางโครงการยังได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากอาจารย์ลอรี มอน อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษของ มมร. มาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและฝึกอบรมทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้แก่พระนักศึกษาในโครงการอีกด้วย^{๔๗}

ในช่วงแรกของการก่อตั้งนั้น ทางโครงการยังไม่มีสถานที่ทำการเป็นสัดส่วน เมื่อมีกิจกรรม MONK CHAT พระนักศึกษาต้องยืนสนทนากับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ตามสถานที่ต่างๆในบริเวณวัด ทำให้คณะผู้บริหาร มมร.และวัดเจติยหลวงวรวิหาร เห็นว่าเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมและมีแนวโน้มว่าจะก่อให้เกิดปัญหากับมัคคุเทศก์ในอนาคต จึงได้จัดหาสถานที่ตั้งให้โครงการ MONK CHAT อยู่เป็นสัดส่วน โดยครั้งแรกให้ใช้พื้นที่บริเวณหน้าอาคารเรียนของ มมร. หรือด้านข้างของพระวิหารหลวง ต่อมาประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงได้ย้ายสถานที่ตั้งไปยังบริเวณด้านข้างขององค์พระธาตุเจติยหลวงหรือด้านหน้าโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน และในปัจจุบันโครงการนี้ตั้งอยู่บริเวณหน้าอาคารสำนักหอสมุด มมร. หรือด้านข้างพระวิหารหลวง^{๔๘}

วัตถุประสงค์ของโครงการ MONK CHAT มมร, วิทยาเขตล้านนา

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีให้พระนักศึกษาและสมาชิก ในการฝึกฝนทักษะด้านภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติ ขณะเดียวกันได้เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น และเป็นการนำเงินที่ได้รับจากการบริจาคมาดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ในสังคม

^{๔๖} สัมภาษณ์ พระครูวุฒิชัยธรรมาภิวัฒน์, ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๔๗} สัมภาษณ์ แสง จันทร์งาม, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๔๘} สัมภาษณ์ พระครูวุฒิชัยธรรมาภิวัฒน์, ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙.

รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของโครงการ MONK CHAT มจร. วิทยาเขตล้านนา

โครงการ MONK CHAT ได้ใช้สถานที่บริเวณลานเอนกประสงค์อยู่ด้านหน้าอาคารหอสมุด มจร. ในการดำเนินกิจกรรมสนทนาและตอบปัญหาแก่ชาวต่างชาติ เปิดทำการทุกวัน ในเวลาประมาณ ๐๙:๐๐ – ๑๙:๐๐ นาฬิกา โดยมีพระนักศึกษาที่เป็นสมาชิกโครงการ MONK CHAT ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำหน้าที่ โดยทั่วไปแล้วรูปแบบกิจกรรมจะไม่ใช่เป็นการ เนื่องจากเป็นสถานที่เปิดโล่งอยู่ภายนอกอาคาร ซึ่งบรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่สนใจจะถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น สามารถเดินเข้าไปทักทายและร่วมสนทนากับพระนักศึกษาได้เลย

โดยทั่วไปแล้ว ประเด็นเนื้อหาหลักที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินำมาสนทนากับพระสงฆ์ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นหลักการของพระพุทธศาสนา การดำเนินชีวิตของพระภิกษุสามเณร หลักธรรมและความเชื่อของแต่ละบุคคล เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีการสนทนาในประเด็นเรื่องทั่วไป เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดเชียงใหม่ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและเรื่องราวความเป็นอยู่ในประเทศของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นต้น เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการสนทนาแล้วชาวต่างชาติก็จะเขียนบันทึกไว้ในสมุดบันทึกการมาเยือน (Guest book) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล, ประเทศ, อีเมลล์และความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ MONK CHAT ของชาวต่างชาติที่เข้าร่วมกิจกรรม หากชาวต่างชาติที่ต้องการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ทางคณะกรรมการก็จะจัดส่งข้อมูลไปตามที่อยู่อีเมลล์ที่บันทึกไว้ ส่วนชาวต่างชาติท่านใดที่มีจิตศรัทธาสามารถบริจาคเงินในตู้รับบริจาค เพื่อทางโครงการจะได้ไปใช้ในการช่วยเหลือสังคมของโครงการต่อไป

ในขณะเดียวกันทางโครงการยังได้จัดกิจกรรมเสริม เช่น โครงการอบรมภาษาอังกฤษแก่สมาชิกใหม่, โครงการเพื่อนสอนเพื่อน พี่สอนน้องเป็นกิจกรรมอบรมภาษาอังกฤษแก่นักศึกษา มจร., โครงการ Hands giving เป็นกิจกรรมน่านักศึกษา มจร. ไปบำเพ็ญประโยชน์ตามโรงเรียนหรือในถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีการศึกษา ทางคณะกรรมการ MONK CHAT จะทำการคัดเลือกหัวข้อกิจกรรมที่เหมาะสม แล้วนำเสนอต่อผู้บริหาร มจร. เพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป^{๔๙}

^{๔๙} สัมภาษณ์ พระเรณูฤทธิ์ ภัทรเมธี, ประธานชมรม MONK CHAT มจร., ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

Frequently Asked Questions - FAQ

What is Buddhism? Who was the Buddha? What is Monkchat?

Why do the monks robes come in different colours?

What are the daily duties of a Monk?

What are the meaning and stages of chanting?

Why do the Buddha images have different postures?

What will happen to the spirit/ energy/ soul of a person after death?

Is it possible for a foreigner to become a Buddhist monk?

Why do monks shave their heads and eyebrows?

What do Buddhists believe about rebirth?

What do Buddhists believe about giving good and receiving good?

Do we know what we will come back as in the next life?

If we are all reborn, where do all these new souls come from?

Is Buddha a god? What is Nirvana?

What are the rules in Buddhism?

What happens if I accidentally break one or more of the precepts?

Why is a woman not allowed to touch a monk or directly give him something?

Why are women not allowed in certain areas?

Do you have to be a Monk to be enlightened?

Does every boy in Thailand have to be a monk?

What is the longest and shortest time that one can be a Monk?

How do I address a Monk?

Can I listen to them chanting?

Will giving money to a Monk bring me good luck?

Can I look directly at a Monk/talk directly to him/take his picture?

Where can I learn more about Buddhism?

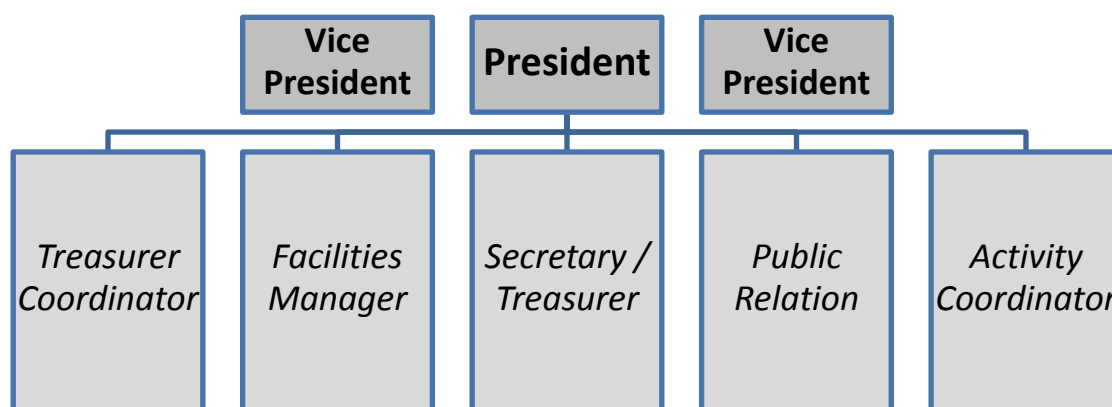
Why do I see people bowing when they enter a temple?

ตารางที่ ๓.๓ ตารางแสดงชุดคำถามที่ถูกลืมบ่อยครั้ง จากนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาติ

การบริหารจัดการของโครงการ MONK CHAT มจร. วิทยาเขตล้านนา

โครงการ MONK CHAT มีการจัดองค์กรเพื่อให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการกิจกรรม โดยในแต่ละปีการศึกษา สมาชิกจะทำหน้าที่เลือกประธานโครงการ และมีคณะกรรมการโครงการ จำนวน ๘ รูป/คน และในปีการศึกษาปัจจุบัน (เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙) ผู้ที่ทำหน้าที่ประธานชมรม MONK CHAT คือพระเรณูฤทธิ์ ภัทรมณี พระนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ คณะศึกษาศาสตร์

ในแต่ละปีคณะกรรมการ MONK CHAT มมร. จะทำการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และคณะกรรมการ MONK CHAT มีความอิสระในการบริหารจัดการโครงการ โดยมีผู้บริหาร มมร. และคณาจารย์เป็นที่ปรึกษาโครงการ อำนวยความสะดวก และให้ความเห็นชอบในกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ

ภาพที่ ๓.๑๓ ผังองค์กรบริหารจัดการโครงการ MONK CHAT มมร. วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร

พัฒนาการของโครงการ MONK CHAT มมร. วิทยาเขตล้านนา

หลังจากได้ก่อตั้งโครงการมาได้ระยะหนึ่ง ทางผู้บริหาร มมร.ได้ส่งพระนักศึกษารุ่นแรก ของโครงการไปศึกษาต่อที่ประเทศออสเตรเลีย เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว พระนักศึกษากลุ่มนี้ได้ กลับมาช่วยงานที่โครงการ MONK CHAT ทำให้โครงการมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรบุคคล ขณะเดียวกันส่วนหนึ่งของพระนักศึกษากลุ่มนี้ได้บรรจุเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่ มมร.^{๕๐}

ในเวลาต่อมา โครงการ MONK CHAT เริ่มเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มา เยือนวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร โดยเป็นผลมาจากการที่หนังสือคู่มือท่องเที่ยว(Lonely planet)ได้นำ ข้อมูลประชาสัมพันธ์โครงการนี้ไปเผยแพร่ ทำให้ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แสง จันทร์งาม อาจารย์ที่ ปรึกษาโครงการในขณะนั้น มีความเป็นห่วงว่า ในการตอบคำถามให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของพระ นักศึกษานั้น โดยเฉพาะคำถามที่เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่สำคัญ เมื่อให้คำตอบไปแล้ว ชาวต่างชาติ บางคนก็ยังไม่เข้าใจ เนื่องจากพระนักศึกษาเองอาจจะมีประสบการณ์ไม่เพียงพอในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นศาสตราจารย์เกียรติคุณ แสง จันทร์งาม จึงได้รวบรวมคำถามที่ชาวต่างชาติถามบ่อยครั้ง (Frequently Asked Questions- FAQ) แล้วนำมารวบรวมเป็นรูปเล่มแยกเป็นคำถามคำตอบไว้

^{๕๐} สัมภาษณ์ พระครูวุฒิชัยธรรมาภิวัฒน์, ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยา เขตล้านนา, ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙.

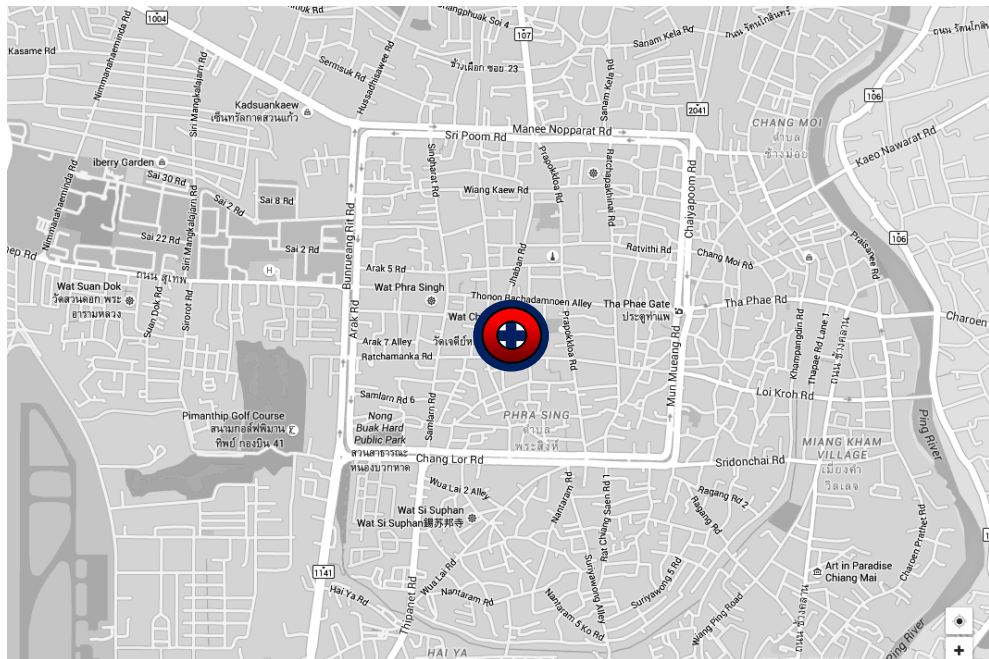
อย่างชัดเจนเพื่อให้พระนักศึกษา มมร.และสมาชิกได้ใช้เป็นแนวทางในการตอบคำถามแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และหนังสือชุดคำถามคำตอบนี้มีบริการให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสามารถนำกลับไปศึกษาเพิ่มเติมได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น^{๕๑}

นอกเหนือจากการประชาสัมพันธ์ผ่านแผ่นป้ายและแผ่นพับแล้ว ทีมงาน MONK CHAT ยังได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโครงการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในชื่อเว็บไซต์ www.facebook.com/Monk Chat Program MBU Lanna ทำให้สมาชิกและผู้สนใจสามารถเข้าถึงเว็บไซต์และใช้บริการโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่อีกต่อไป และทางโครงการยังได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ หนังสือพุทธธรรมภาคภาษาอังกฤษ เป็นต้น ไว้สำหรับสมาชิกโครงการ เพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติม

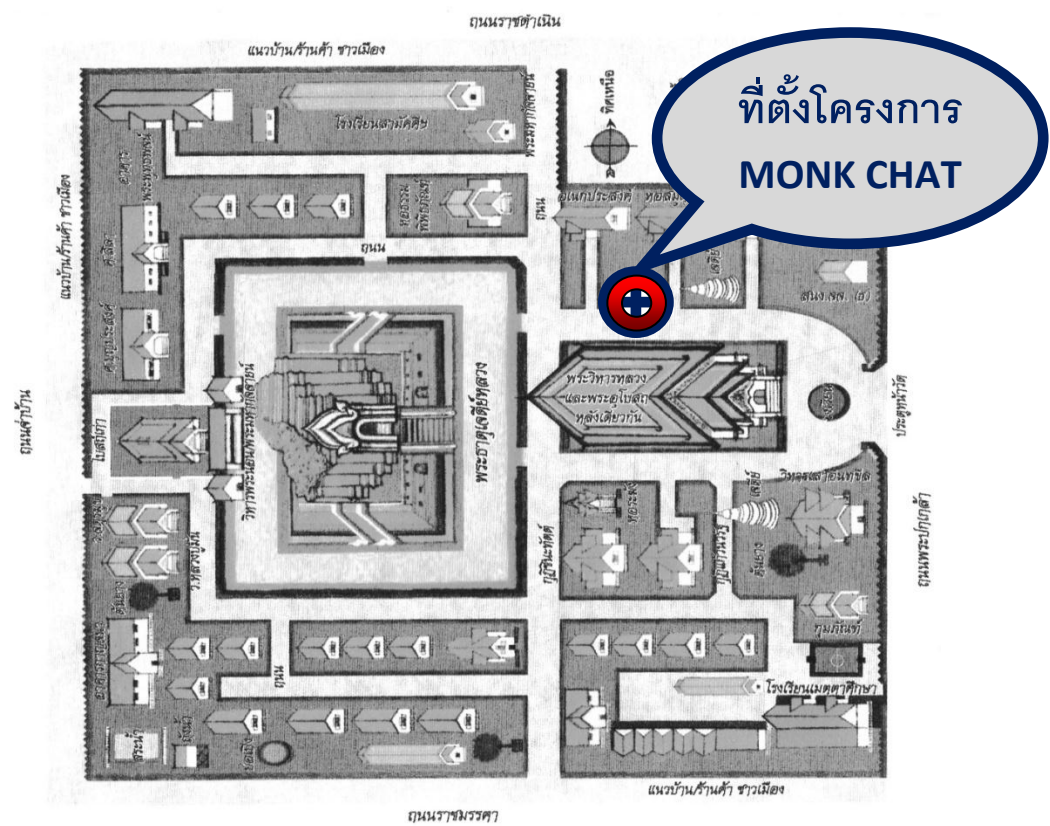
ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ นี้ ทางคณะกรรมการโครงการได้ทำการปรับปรุงสถานที่ทำกิจกรรม โดยได้จัดให้มีโครงสร้างหลังคาผ้าใบคลุมบริเวณพื้นที่กิจกรรม จัดเตรียมโต๊ะหินอ่อนพร้อมม้านั่งให้เพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมและจัดหาตู้เก็บเอกสารหนังสือ เพื่อทำให้การดำเนินกิจกรรมมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันทางโครงการ MONK CHAT ยังได้จัดกิจกรรมที่ใช้ชื่อว่า โครงการเพื่อนสอนเพื่อนพี่สอนน้อง เป็นการอบรมภาษาอังกฤษแก่นักศึกษา มมร.ซึ่งในกิจกรรมนี้นักศึกษาจะได้ฝึกฝนภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา

นับแต่เริ่มโครงการมาจนถึงทุกวันนี้ ทางคณะกรรมการโครงการแต่ละรุ่นได้พยายามหาวิธีที่เหมาะสมที่สุด เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบมาตรฐานนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่าย และเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งสำหรับโครงการนี้ที่มีอาสาสมัครทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เห็นคุณค่า และประโยชน์ที่โครงการนี้มีต่อประชาคมโลก จึงได้อาสาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยดำเนินกิจกรรม และถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศแก่สมาชิก เพื่อให้โครงการ MONK CHAT เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

^{๕๑} สัมภาษณ์ แสง จันทร์งาม, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

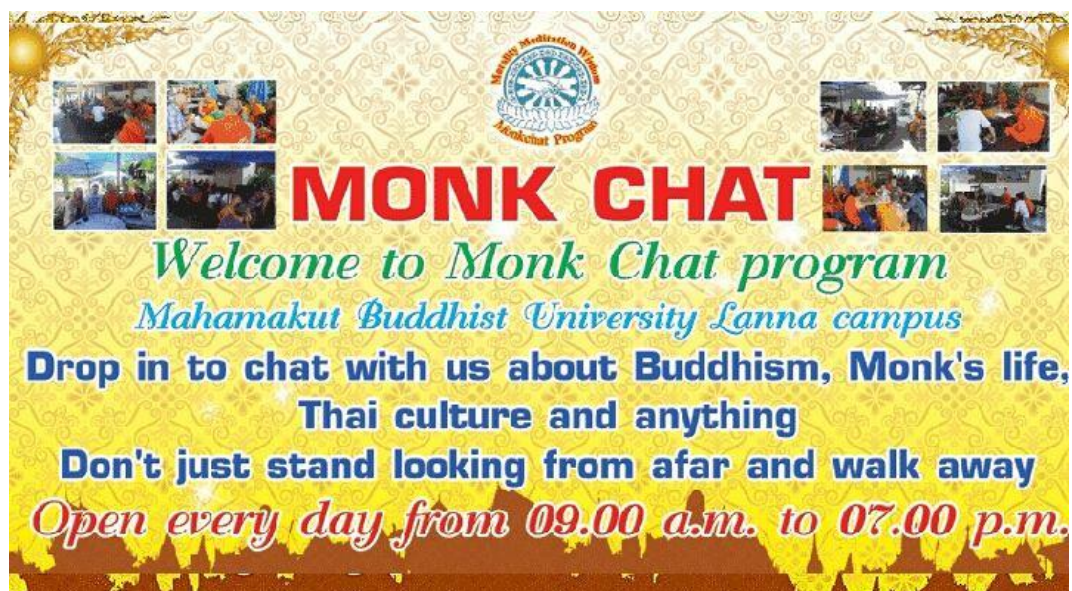
ภาพที่ ๓.๑๔ แผนที่โครงการ MONK CHAT มมร. วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร (ข้อมูลจาก google map)

ภาพที่ ๓.๑๕ แผนผังโครงการ MONK CHAT มมร. วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร

ภาพที่ ๓.๑๖ ที่ตั้งโครงการ MONK CHAT มมร. (หน้าอาคารหอสมุด มมร.)

ภาพที่ ๓.๑๗ ป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ MONK CHAT มมร. วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร

ภาพที่ ๓.๑๘ กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับชาวต่างชาติ มมร. วัดเจติยหลวงวรวิหาร

ภาพที่ ๓.๑๙ โครงการเพื่อนสอนเพื่อนพี่สอนน้อง เป็นกิจกรรมอบรมภาษาอังกฤษแก่นักศึกษา มมร.

โดยสรุปแล้ว นับแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน เชียงใหม่ดำรงความเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญยิ่ง อีกทั้งมีศักยภาพสูงในฐานะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ เป็นเมืองแห่งศาสนาและศิลปวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ที่มีชื่อเสียงไม่เพียงแต่ในประเทศ แต่เป็นที่รู้จักกันดีไปทั่วโลก ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรม ที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุตลอดจนวัดในตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่มาเยี่ยมชม ต่างก็มีความคาดหวังว่าบรรดาวัดวาอารามเหล่านี้ จะให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วสถาบันเหล่านี้ไม่สามารถจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพแก่ชาวต่างชาติได้ ในช่วงเวลานั้นเองมีสถาบันอุดมศึกษาของพระสงฆ์ในจังหวัดเชียงใหม่ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่ ซึ่งตั้งอยู่ภายในวัดสวนดอก ได้เห็นปัญหาและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา นี้ จึงเป็นจุดกำเนิดของโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวต่างชาติ หรือเป็นที่รู้จักในชื่อภาษาอังกฤษว่าโครงการ **MONK CHAT** (สนทนาธรรมกับพระ)

ดังนั้นโครงการ **MONK CHAT** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ จึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยการริเริ่มของพระปลัด ดร.เสนห์ ธมวโร (ปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๙ ดำรงสมณศักดิ์เป็นพระครูประวิตรวรานุกูต ในตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่) ร่วมกับอาจารย์เดวิด จอห์น เฟเยอร์ เป็นการให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแบบธัมมสากัจฉา คือการตั้งประเด็นหัวข้อถามตอบโดยชาวต่างชาติและพระนิสิตเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของพระพุทธศาสนาตลอดจนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย วิถีชีวิตของพระสงฆ์สามเณร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสมาธิภาวนา ฝึกหัดปฏิบัติขัดเกลากิเลสใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวตะวันตกให้ความสนใจใฝ่ศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยได้จัดตั้งองค์กรเพื่อบริหารจัดการกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก ด้วยการสนับสนุนในด้านสถานที่ บุคลากรและงบประมาณจาก มหาวิทยาลัย จึงทำให้มีรูปแบบหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอยู่ ๓ รูปแบบคือ การสนทนาถามตอบ การบรรยายและการตอบคำถาม และการอบรมวิปัสสนากรรมฐาน

ในเวลาต่อมา โครงการ **MONK CHAT** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงได้ถือกำเนิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จากแนวคิดของศาสตราจารย์เกียรติคุณ แสง จันทร์งาม ที่ต้องการจะเปิดเวทีให้พระนักศึกษากลุ่มหนึ่งที่ต้องการจะฝึกภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมไทย และเรื่องทั่วไป โครงการนี้เป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของสงฆ์ ๒ แห่งได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(มจร.) วิทยาเขตเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) วิทยาเขตล้านนา ในเบื้องต้นอาจารย์แสง จันทร์งาม ได้นำเอารูปแบบโครงการ MONK CHAT (สนทนารธรรมกับพระ) จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ด้วยข้อจำกัดในด้านสถานที่ บุคลากรและงบประมาณ จึงทำให้มีรูปแบบหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นแบบการสนทนาถามตอบ